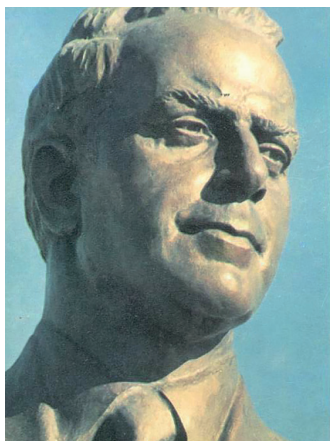

Milli azadlıqdan
şirin nemət yoxdur!

J. Aliyev

Yeni Azərbaycan Partiyasının Mərkəzi Aparatına

Azərbaycanda baş tutmuş 7-ci çağırış Milli Məclisə seçkilərdə Yeni Azərbaycan Partiyasının əldə etdiyi qələbə münasibəti ilə sizləri səmimi-qəlbədən şəxsim və Kipr türk xalqı adından təbrik edirəm.

“Bir millət - üç dövlət” olaraq hər sahədə münasibətlərimizi inkişaf etdirmək məqsədilə həyata keçirdiyimiz fəaliyyətlər mübarizəmizin nə qədər güclü və önəmli olduğunu ortaya qoymaqladır. Bu istiqamətdə üç dövlət olaraq fəaliyyətimizin davam edəcəyinə inamım tamdır.

Bu münasibətlə seçkilərin nəticəsinin Azərbaycan xalqına və Türk dünyasına xeyirli olmasını diləyir, sizə və dost Azərbaycan xalqına şəxsim və millətim adından sevgilərimi, salamlarımı göndərirəm.

Hörmətlə,

Ünal Üstel
Şimali Kipr Türk Respublikasının Baş naziri,
Ulusal Birlik Partiyasının Sədri

Bakı-Roma: Strateji tərəfdaşlıq münasibətləri

Bax səh. 3

**YENİ
AZƏRBAYCAN**

Azərbaycan dövlət miteqilliyi Azərbaycan xalqının milli servatidir.
(Qazet 1993-cü ildən ayından nəşr olunur. Yeni Azərbaycan Partiyasının orqanı.)

05 sentyabr
2024-cü il,
cümə axşamı
№ 161 (6747)
Qiyməti
60 qəpik

Cəsarətlə, əzmlə Qərbi Azərbaycana doğru... Mühacirətdə olan Qərbi Azərbaycan hökumətinin qurulması zamanın tələbidir!

Bax səh. 2

Növbəti qızıl qələbə!

Bax səh. 2

“Şeir daşıyıram
ürəyimdən
yazılmamış
varaqlara...”

Bax səh. 4

Fransadan
növbəti yalan -
bu dəfə
“təhlükəsizlik
meyarı”
hədəfə alınır

Bax səh. 5

4 ölkənin
“yaşıl körpü” sü...

Bax səh. 3

Aqrar sahədə yenilik

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi (KTN) 2024-cü ilin “Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili” elan edilməsi və 2024-cü ilin noyabrında Bakıda keçiriləcək BMT-nin İklim Dəyişiklikləri üzrə 29-cu Tərəflər Konfransının (COP29) çağırışları nəzərə alaraq iqlim dəyişmələrindən təsirlənən kənd təsərrüfatı sektorunda yaşıl inovasiyalara üstünlük vermək niyyətindədir. Bu məqsədlə sudan səmərəli istifadəni və ətraf mühitin qorunmasını dəstəkləmək məqsədilə müasir suvarma sistemləri tətbiq edilən əkin sahələrinə əlavə əkin subsidiyası - “yaşıl subsidiya” veriləcək. Aqrar Subsidiya Şurasının qərarına əsasən, gələn ildən...

Bax səh. 5

Demokratiyanın mühüm elementi

Demokratik cəmiyyətlərin və ölkələrin vətəndaşları öz hüquqlarının müdafiəsi üçün siyasi mədəniyyətə malik olmalıdırlar. Bu baxımdan hansısa ölkənin inkişaf səviyyəsini qiymətləndirərkən əsas götürülən fundamental meyarlardan biri kimi siyasi mədəniyyət amili ön plana çəkilir. Ümumiyyətlə, bəzi araşdırmaçıları siyasi mədəniyyəti milli mədəniyyət kimi dəyərləndirirlər. Bu baxımdan bir ölkənin siyasi sisteminin hüquqi əsasları söykəndiyini, başqa sözlə...

Bax səh. 4

ABŞ-ın yeni planı...

Uzun illər ərzində postsovetin bəzi ölkələrinə qarşı “yumşaq güc” predmetindən istifadə etməklə yürüdülmüş Qərbin “regional siyasət” ştrixləri yenidən dalana dirənib. Bu dövrdə xüsusilə Cənubi Qafqaza münasibətdə “fərdi standartlarına” əsaslanan, özünün yaratdığı media və sosial şəbəkə “fenomenizmi” Azərbaycanda açıq şəkildə süquta uğradı. Bunu faktlar da göstərir.

Məsələn, KİV-də yayılan məlumata görə, may ayında ABŞ səfirliyinin, həmçinin, ABŞ mənşəli “Internews” təşkilatının nümayəndələri ilə onların Azərbaycandakı tərəfdaşları arasında onlayn formatda görüş keçirilib...

Bax səh. 6

Erməni terrorunun təzə siması...

Ermənilərin terrorçu mahiyyəti əsrlərdir ki, dəyişmir - harada, hansı qitədə və ya hansı ölkənin vətəndaşlığında yaşamalarından asılı olmayaraq məkrli və çirkin niyyətləri onlar üçün “pasporta” çevrilib. Bu fakt ötən həftə bir daha təsdiqləndi. Belə ki, ABŞ və Azərbaycan mediasının ortaq gündəmi sayılan ermənişilliyi Aram Bransonun azərbaycanlılara qarşı istifadə üçün bomba hazırlamağa cəhd göstərməsi və onun federal axtarışa verilməsi qeyd olunan...

Bax səh. 6

Ukrayna hökumətində istefa dalgası

Zatulin öz
dövlətinə
qarşı...

Bax səh. 7

Cəsarətlə, əzmlə Qərbi Azərbaycana doğru...

Zamanında Ermənistanın və bu ölkənin havadarlarının dəstəyi ilə Azərbaycanın keçmiş Dağlıq Qarabağ ərazisində yaradılan separatçı rejimin sonuncu "lideri" Samvel Şahramanyan gizləndiyi yerdən çıxaraq yenidən "zühur" edib və absurd iddialar səsləndirib. Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin ötən il sentyabrın 19-20-də keçirdiyi uğurlu 23 saatlıq antiterror tədbirlərindən sonra

o, mifik Artsax ideyasını büküb cibinə qoymuş və separatçı rejimin buraxılması ilə bağlı sənəd imzalamışdı. Belə görünür ki, Ermənistan rəhbərliyi və xaricdəki müəyyən güclər bu şəxsi cəsarətləndiriblər və yenidən bədnam ideyaya

inandırıblar. Məhz bu zəhərli təsirlər nəticəsində də S.Şahramanyan yenidən ermənilərin geridönüşündən danışib. İrəvana cəm olan separatçıların yenidən fəallaşmaları və Ermənistan hakimiyyətinin seyrçi mövqe tutması suallar

yaratır. Qərbi Azərbaycan İcmasının yaydığı bəyanatda bununla bağlı ciddi narahatlıq ifadə olunub. Nə üçün Ermənistan hakimiyyəti və cəmiyyəti, o cümlədən də separatçıların tör-töküntüləri ermənilərin Qarabağa qayıdışından da

nısr, ancaq Qərbi azərbaycanlıların doğma yurd yerlərinə qayıtmaq istəklərinin qarşısına sədd çəkməyə çalışırlar? Məntiq haradadır? "Sentyabrın 2-də Ermənistanda revansist qüvvələrin, qondarma rejimin tör-töküntülərinin

Azərbaycanın suverenliyi və ərazi bütövlüyünü təhdid edən təxribatçı açıqlamalarını, o cümlədən Qərbdəki havadarlarına arxalanaraq yenə "beynəlxalq təminat altında Qarabağa qayıdış"dan dəm vuranların biz Qərbi azərbaycanlıların qayıdış hüququnu danması kəskin şəkildə pisləyirik", - deyər Qərbi Azərbaycan İcmasının yaydığı Bəyanatda vurğulanır.

Mühacirətdə olan Qərbi Azərbaycan hökumətinin qurulması zamanın tələbidir!

XX yüzillikdə Qərbi Azərbaycandan olan soydaşlarımıza qarşı edilən silsilə haqsızlıqlar

Qarabağdan köntüllü şəkildə köç edən ermənilərlə Qərbi Azərbaycandan qovulan insanların vəziyyətini müqayisə etdikdə kəskin fərq olduğunu aydın şəkildə görürük. Tarixdən yaxşı bəllidir ki, ermənilər ayrı-ayrı güc mərkəzlərinin məkrli planları əsasında Qarabağa sonradan köçürülüb. Başqa sözlə desək, onlar Qarabağın aborigen sakinləri olmayıblar. Qarabağa köç edəndən sonra isə özələrinə xas olan mürdər xislətləri və yənə də havadarlarının dəstəyi ilə buradan yerli sakinləri çıxarıblar.

Qərbi Azərbaycan isə bizim əzəli torpağımızdır. İndiki Ermənistanın ərazisində tarix boyunca azərbaycanlılar yaşayıblar. Bunu təsdiqləyən sənədlər və xəritələr var. Günümüzə qədər gəlib çatmış həmin xəritələrdə onlarla yaşayış məntəqəsinin adları qeyd olunub. Toponimlərin əksəriyyəti Azərbaycan mənşəlidir. Xalqımız əsrlər boyu öz hüquqlarını qorumaq və tarixi torpaqlarında yaşamaq üçün böyük fədakarlıqlar göstərib. Bununla belə, tarixin müxtəlif dövrlərində Azərbaycan xalqı doğma torpaqlarından məhrum edilib. Xüsusilə də XX yüzillikdə Qərbi Azərbaycandan olan soydaşlarımıza qarşı silsilə haqsızlıqlar edilib. Xatırlayaq: 1918-ci ildə yeni yaradılmış Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti (AXC) özünün ilk qərarlarından birində bizim tarixi şəhərimizi - İrəvanı Ermənistan faktiki olaraq hədiyyə edib. Prezident İlham Əliyev bunu çox doğru olaraq başlanmışam bir addım, xəyanət və cinayət kimi səciyələndirib. Tarix təhrif olunmamalıdır. Baş verənləri hər kəs bilməlidir. Bəziləri

AXC-nin İrəvanı ermənilərə verməsi ilə bağlı qərarının üstündən sükkat keçməyə çalışırlar. Ancaq yox! Bəli, AXC-nin yaradılması xalqımızın tarixi nailiyyətidir və dövlətçilik yolunda atılan çox mühüm bir addımdır. Biz bütövlükdə AXC-nin fəaliyyətini yüksək dəyərləndiririk. Bununla belə, gələcək naminə tariximizdəki qara səhiifələri də unutmamalıyıq, səhvlərimizdən nəticə çıxartmalıyıq.

Zamanında bir çoxları düşünürdülər ki, ermənilər İrəvana sahibləndikdən və tarixi Azərbaycan ərazisində öz dövlətlərini qurduqdan sonra daha dayanacaqlar, bir daha ərazi iddialarından çıxış etməyəcəklər. Ancaq unutmamalıyıq ki, söhbət ermənilərdən - bütün düşüncələri və ruhları ilə "dənizdən-dənizə Ermənistan" mifinə uyan bir toplumdandır. Əla-

və edək ki, bu toplumun iliyinə həm də "türkə nifrət" ideologiyası yeridi-

Ötən əsrin səksəncinci illərinin sonlarından etibarən sovet hökuməti xalqımıza qarşı növbəti cinayətə rəvac verib. Bu dəfə xalqımızın dahi oğlu Heydər Əliyevin hakimiyyətdən getməsindən istifadə edən həm erməni millətçiləri, həm onların sovet hökumətindəki havadarları dərhal hərəkət keçdilər. Həmin dövrü xatırlayan Prezident İlham Əliyev deyib: "Heydər Əliyev 1987-ci ilin noyabrında bütün vəzifələrdən uzaqlaşdırıldıktan iki həftə sonra erməni millət-

QƏRBI AZƏRBAYCANIN RAYONLARI
(1978-ci il ərazi təbəqəsi təqdim olunur)

çiləri baş qaldırdılar. Sovet hökuməti onlara dəstək oldu və həm Qarabağda, həm ovahtkı Ermənistan Respublikasında xalqımıza qarşı növbəti cinayət başladı".

Ermənilərin azərbaycanlılara qarşı xüsusi planları, o cümlədən də ərazi iddiaları həmişə olub. Onlar bu məsələni daim müxtəlif yollarla itti-faq dövlətinin gündəliyinə daşımağa çalışıblar. Ancaq Heydər Əliyev fə-nomeni həmişə onların bəd niyyətlərini gözleləndirirdi. Görkəmli

həblənməklə kifayətlənmədilər. 1920-ci ildə sovet hökumətinin qərarı və erməni millətçilərinin təkidi ilə bi-

Sonuncu kənd Nüvədi oldu

şairimiz Bəxtiyar Vahabzadənin təbi-rincə desək, Heydər Əliyev ermənilərin qarşısında bir sipər kimi dayanırdı. Heydər Əliyevin Özü ermənilərin fitnəkarlıqlarını belə xatırlayırdı: "60-70-ci illərdə erməni millətçiləri Dağlıq Qarabağı Azərbaycandan ayırıb Ermənistanla birləşdirmək cəhdlərindən əl çəkməmişdilər. Onlar dəfələrlə çox qızgın fəaliyyətə başlamışdılar. Ancaq onların qarşısı alınmışdır. Mən bunların şəxsən şahidiyəm və bir çox hallarda həmin cəhdlərin qarşısının alınmasının təşkilatçısıyam".

Sonra baş verənlər hər kəsə bəllidir. Heydər Əliyev keçmiş İttifaqda tutduğu bütün vəzifələrdən istefa verildən sonra azərbaycanlılar son nəfərdək tarixi torpaqlarımızdan - Qərbi Azərbaycandan deportasiya edildilər. Biz bu tarixi yaxşı bilirik. Həmin dövrdə Ermənistanın 170-dən çox kəndində ancaq azərbaycanlılar qayıdırıldı, 90-a yaxın kənddə

azərbaycanlılar əksəriyyət təşkil edirdilər. Bütövlükdə, soydaşlarımız Ermənistanın 300-dən çox şəhər və kəndində məskunlaşmışdılar. Onların hamısı 3 il ərzində Ermənistandan zorla çıxarıldı, qovuldu, bir çoxları öldürüldü, onlara işğencələr verildi. Bütün bu cinayətlər sovet hökumətinin gözünlün önündə baş vermişdi. Sonuncu kəndimiz Nüvədi 1991-ci ilin avqustunda deportasiyaya məruz qaldı. Eyni zamanda, Qarabağda da xalqımıza qarşı cinayət törədildi.

XX yüzilliyin sonlarına yaxın Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun işğalı xalqımızın növbəti faciəsi idi. Bu dəfə ermənilər havadarlarının köməyi ilə Azərbaycanın 10 min kvadratkilometrədən çox ərazisini öz nəzarətləri altına keçirməyə nail oldular. Sonuncu işğal nəticəsində bir milyondan çox azərbaycanlı qaçqın və məcburi köçkün vəziyyətinə düşdü. Bununla belə, üzvləşdiyi məhrumiyyətlər xalqımız sındıra bilmədi.

şı növbəti cinayət idi. Bunun da səbəbləri və məqsədi tam aydın idi. Birincisi, erməni millətçiləri sovet hökumətində mühüm vəzifələrdə yerləşmişdilər və siyasi qərarlar verilməsinə təsir göstərmək imkanlarına malik idilər. Zəngəzurun Ermənistanla verilməsi Azərbaycanı Naxçıvandan və Türkiyədən coğrafi nöqtəyi-nəzərdən ayırmış, bununla da eyni zamanda, Türk dünyasını parçalamaq üçün atılmış bir addım idi.

İrəvanın və Zəngəzurun Ermənistanla verilməsi ilə Qərbi azərbaycanlıların faciələri bitmədi. Hamımız yaxşı bilirik ki, 1948-1953-cü illərdə xalqımız növbəti deportasiyaya məruz qalıb. Bu, keçmiş sovet hökumətinin Qərbi azərbaycanlılara və bütövlükdə Azərbaycan xalqına qarşı törətdiyi növbəti cinayəti idi.

Yurd, torpaq həsrəti Qərbi azərbaycanlıların ürəklərinin başındadır

Azərbaycan xalqı bir toplum olaraq torpağa qəlbən bağlıdır. Qərbi azərbaycanlılar da gecə-gündüz əcdadlarımızın ruhları dolaşan yurd yerlərinə qayıtmaq arzusu ilə yaşayırlar. Deyə bilirik ki, torpaq həsrəti onların qəlbərlərinin başındadır. Otuz illik işğaldan sonra Dağlıq Qarabağ, Şərqi Zəngəzur bütünlüklə separatçılardan təmizlənilib və həmin ərazilərdə suverenliyimiz tam təmin edilib.

Növbəti hədəfimiz isə soydaşlarımızın Qərbi Azərbaycana qayıdışının təmin olunmasıdır. Hədəfimizi Prezident İlham Əliyev müəyyənləşdirib. Soydaşlarımızın yurd yerlərinə qayıdışına dərin inamını ifadə edən dövlətimizin başçısı vurğulayıb: "Əminəm ki, gün gələcək və Qərbi Azərbaycan- dan olan soydaşlarımız, onların yaxınları, uşaqları, nəvələri tarixi diyarımız olan Qərbi Azərbaycana qayıdacaqlar. Mən əminəm ki, bu gün gələcək və

əminəm ki, Qərbi azərbaycanlılar böyük coşqu və həvəslə öz doğma torpaqlarına qayıdıb orada yaşayacaqlar".

Qərbi Azərbaycandan olan soydaşlarımız yurd yerlərinə ləyaqətlə qayıtmaq əzmindədirlər. Nəhayət tarixi ədalətsizliyə son qoyulmalıdır. Burada Ermənistan hökumətinin üzərinə böyük məsuliyyət düşür. Soydaşlarımızın qayıdışı əngəllənməməlidir, əksinə Ermənistanın rəhbərliyi bu geridönüşə şərait yaratmalı və təhlükəsizliyə təminatlar verməlidir. Bu məsələdə həmçinin beynəlxalq təşkilatlar da fəallıq göstərməli və Ermənistan hakimiyyətinə təsir göstərməlidirlər. Qərbi azərbaycanlıların geridönüşü beynəlxalq hüquqa və ədalət prinsipinə, humanizmə normalarına tam uyğundur. Ermənistan hakimiyyətinin bunu ərazi iddiaları kimi təqdim etməyə çalışması isə növbəti riyakarlıq nümunəsidir.

Mühacirətdə olan Qərbi Azərbaycan hökumətinin yaradılması gündəmdə

Separatçıların İrəvanda fəallaşmalarına, burada tədbirlər keçirmələrinə və həmin tədbirlərdə Azərbaycanı qarşı çıxarılmamasına Ermənistanın müxtəlif dövlət qurumlarının seyrçi münasibət bəsləmələrindən o qənaət hasil olur ki, belə qərəzli fəaliyyətlərə məhz siyasi hakimiyyət rəvac verir. Bu, bir daha təsdiqləyir ki, N.Paşinyan və onun komandası səmimiyyətdən çox uzaqdır. QAI-nin yaydığı Bəyanatda vurğulanı ki, Qərbi Azərbaycan İcması son vaxtlar bir neçə dəfə Ermənistan hökumətindən öz ərazisində Azərbaycanın suverenliyinə qarşı çıxan qüvvələrin fəaliyyətinə son qoyulması ilə bağlı çağırış edib. Görünən odur ki, Ermənistan hökuməti növbəti addımı atır, əksinə, üzde sülhdən danışıraq kənarda anti-Azərbaycan

addımlara rəvac verir. Müşahidə edilən proseslərdən o nəticə hasil olur ki, artıq mühacirətdə olan Qərbi Azərbaycan hökumətinin yaradılmasının vaxtı yetişib. Azərbaycanlıların öz doğma

torpaqlarına qayıdışı məsələsinə daha sistemli yanaşma olmalıdır. Qərbi Azərbaycandan olan, qaçqın həyatı yaşamış, hətta körpə ikən Qərbi Azərbaycandan valideynləri ilə çıxmağa məcbur edilmiş deputatlar var ki, onlar daha fəal olmalıdırlar. Parlamentdə bununla bağlı xüsusi komissiya yaradılması məsələsinə də baxılmalı, yaxşı olar. Bu məqamda vurğulamaq yerinə düşər ki, artıq Qərbi Azərbaycan İcması mühacirət hökumətinin qurulmasının anonsunu verib. "Qərbi Azərbaycan İcmasının Ermənistanın suverenliyini və ərazi bütövlüyünü təhdid etmədiyi halda, özünü "mühacirətdə olan hökumət" kimi qələmə verən qondarma rejimin tör-töküntülərinin, Ermənistanın sabiq xarici işlər nazirinin rəhbərlik etdiyi

"repatriasiya komissiyası"nın Ermənistanla bəli rahat fəaliyyət göstərməsi qəbul edilməzdir. Bəyan edirik ki, Ermənistan bu təhlükəli siyasətdən əl çəkməyə, onda biz Azərbaycan Respublikasında mühacirətdə olan Qərbi Azərbaycan hökumətinin

İrəvanda separatçıların fəallaşmaları sentyabr ayına təsadüf edir. Bu günlərdə həmçinin sosial şəbəkələrdə ermənilərin qol-qola girib şırdığı yallı getmələrinə, eys-ışret məclisləri düzənləmələrinə əl çoxsaylı paylaşımlar yayılır. Yada N.Paşinyanın Şuşada yallı oynamaşı, Azərbaycanın şanlı Zəfəri ilə yekunlaşan Vətən müharibəsinin başladığı 2020-ci il sentyabr günləri düşür. ...

Bir il əvvəl qondarma rejimin buraxılmasına imza atan Şahramanyan indi cəsarətlənərək Azərbaycanla söz oyununa başlayıb. Əlbəttə, qalıb Azərbaycan üçün bütün bu iddialar cəfəngiyyətdir və heç bir mənə kəşb etmir. Ermənistanın cəsarəti çatırsa, bu cəfəng ideyaların gerçəkləşdirilməsi istiqamətində hansısa bir addım ata bilər. Onda başlarına

təsir edilməsi istiqamətində işlərə başlayacaq və bu xüsusda, ilk olaraq yeni seçilmiş parlamentdə "Qərbi Azərbaycana qayıdış" komissiyasının yaradılması məqsədilə Milli Məclisə müraciət ünvanlayacağıq", - deyər QAI-nin yaydığı Bəyanatda bildirilib.

Hər sentyabr gələndə havalanan Ermənistan

nə oyun gələcəyinə şahid olacaqlar. Görünən odur ki, hər ilin sentyabrında Ermənistan özünü həvalə kimi aparmaya başlayır. 2020-ci ildən başlayaraq hər ilin sentyabrında zərbə almağa alışdıblar. Unutmasınlar, "Demir yumruq" yerindədir, növbəti dəfə onun gücünü üzərlərində sınaqdan keçirə bilərlər. Azərbaycan Ordusu hazırdır!

Mübariz ABDULLAYEV

Lamiyə Vəliyeva
Paralimpiya Oyunları
Qızıl medal mükafatçısı

Sentyabrın 3-də "Paris-2024" Yay Paralimpiya Oyunlarından ölkəmizə də bir çox xəbər gəldi. Azərbaycan paraatleti Lamiyə Vəliyeva "Paris-2024" Yay Paralimpiya Oyunlarında qızıl medal qazandı. T13 kateqoriyasında çıxış edən idmançı buna 100 metr məsafə

fəni 11,76 saniyəyə qət edərək nail olub. O, sentyabrın 5-də eyni kateqoriya üzrə 400 metr məsafəyə qaçışda da qızıl medal qazanmışdır. Qazandığı qələbə ilə "Tokio-2020" Yay Paralimpiya Oyunlarında qızıl və gümüş mükafatçısı yəni dünya rekordunu müəyyənləşdirdi.

Bütün Azərbaycanı sevindiren müjdə

rib. Onu da qeyd edək ki, hazırda Azərbaycanın aktivində 3 qızıl, 1 gümüş və 1 bürünc medal var. "Paris-2024" Yay Paralimpiya Oyunlarında paraatlet Lamiyə Vəliyevanın çıxışı ölkəmizdə böyük həyəcanla izlənilib və qələbə soragı bütün Azərbaycanı sevindirib. Hətta bu qələbəni sevinc göz yaşları ilə qarşılayanlar da çox olub. O cümlədən Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva Azərbaycan paraatleti Lamiyə Vəliyevanın "Paris-2024" Yay Paralimpiya Oyunlarında qızıl medal qazanması ilə bağlı paylaşım edib. "Ura! Növbəti qələbəmizi! Dörd-qat dünya çempionu Lamiyə Vəliyevanın "Paris-2024" Yay Paralimpiya Oyunlarında qızıl medal qazan-

dı! İdmançımızı səmimi-qəlbədən təbrik edirik! Azərbaycan azarkeşlərinə bəxş etdikləri sevincə görə bütün qaliblərə təşəkkürümü bildirirəm!", - deyər Birinci vitse-prezident paylaşımında vurğulayıb. Qeyd edək ki, Mehriban xanım Əliyevanın idmançılarımızın Olimpiadada qələbələr qazanmaları münasibətilə sosial şəbəkə hesabında paylaşım etməsi gözəl bir əhatəyə çevrilib. Bu paylaşım Birinci vitse-prezidentin mötəbər idman yarışlarında idmançılarımızı qazandıqları qələbələrə necə dərin həssaslıqla yanaşdığını təcəssüm etdirir. Təbii ki, belə münasibət idmançılarımıza əlavə stimül verir və onlar daha inamla mübarizə aparmağa ruhlandırır.

Vətənə həsr olunan qələbə

Azərbaycan gənclərini fərqləndirən əsas mədəni keyfiyyətlərdən biri onların yüksək dərəcədə vətənpərvər olmalarıdır. Onlar bunu 44 günlük Vətən müharibəsində bütün dünyaya nümayiş etdirdilər. Eyni zamanda, gənclərimiz ölkədə yaradılan şəraitdən, Prezident İlham Əliyevin və Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın diqqət və qayğısından bəhrələnməklə təhsildə, elmdə, istehsalatda, o cümlədən də idman sahəsində nailiyyətlər qazanmağa çalışırlar. Paralimpiyaçılarımız da belə vətənpərvər gənclərimizdəndirlər. Paralimpiyaçılarımız həssas təbəqələri təmsil etsələr də, və, onların qələbə, Vətənə başucalıqlı gətirmək əzmlərini arxa plana keçirmir. "Paris - 2024"-də layiqli çıxışları ilə fəxri kürsünün ən yüksək pilləsinə qalxan paralimpiyaçılarımız təsdiqlədilər ki, onlar da eyni dərəcədə vətənpərvər-

dirlər, eyni dərəcədə cəsur və bacarıqlıdırlar.

"Bu qızıl medal mənim və bütün komandamızın əziyyətinin bəhrəsidir". Bu sözləri "Paris-2024" Yay Paralimpiya Oyunlarında qızıl medal qazanan Azərbaycan paraatleti Lamiyə Vəliyeva deyib. İdmançı medalını Azərbaycan xalqına həsr etdiyini bildirərək deyib: "Çox sevindirici haldır ki, dünya rekordunu yeniləyərək Paralimpiya çempionu oldum. Məşq-lərim bu yarışdan əvvəl çox da yaxşı davam etmirdi. Elə hiss edirdim ki, əvvəlki kimi deyiləm. Amma dünənki qələbə sayəsində bir daha şahid oldum ki, əziyyət yerdə qalmır". O, idmana və Paralimpiyaya göstərdikləri diqqətə görə Prezident İlham Əliyevə və Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevaya minnətdarlığını bildirir.

MÜBARİZ

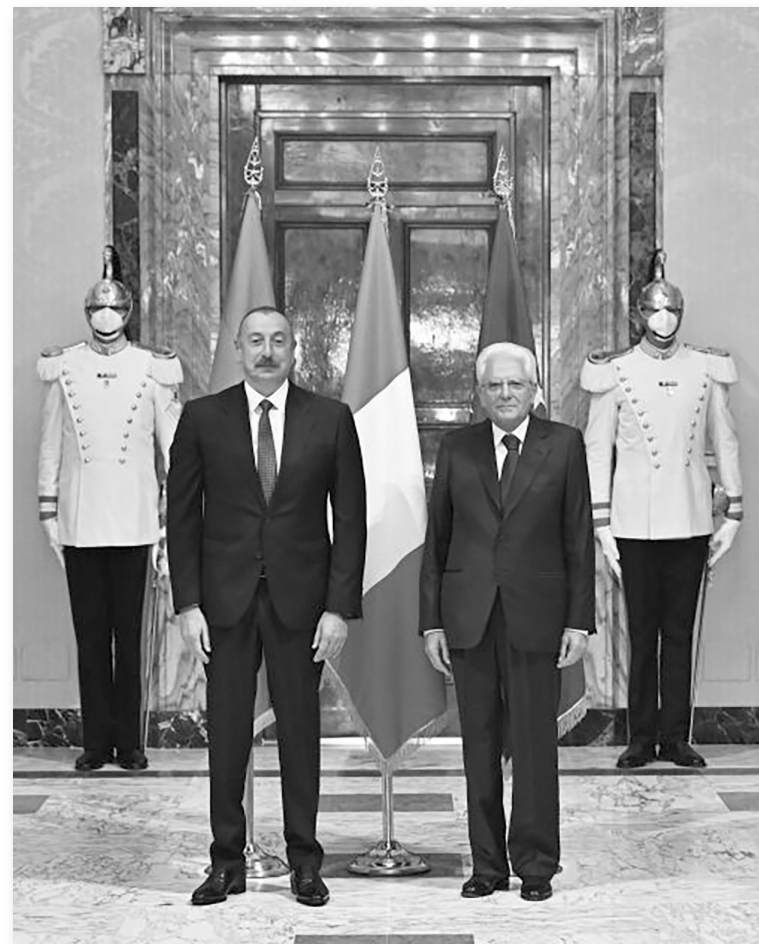

Azərbaycanın milli maraqlar üzərində qurulan xarici siyasət kursu çoxvektorludur. Belə ki, respublikamız qısa müstəqillik tarixində həm Avropa İttifaqı (Aİ) məkanına daxil olan ölkələrlə, həm də geniş İslam dünyasını təmsil edən dövlətlərlə

sıx münasibətlər qurub. Bu münasibətləri uzunömürlü edən əsas məqamlardan biri isə Azərbaycanın ardıcıl siyasətində ədalət prinsipinə əsaslanması və həmişə qarşılıqlı maraqlardan çıxış etməsidir. Azərbaycan dünya-da ləyaqətli dövlət imi-

ci qazanıb. Respublikamız yüksək məsuliyyət nümayiş etdirərək global həmrəyliyə davamlı töhfələr verir ki, bu da beynəlxalq səviyyədə Azərbaycanın və onun Liderinin nüfuzunun getdikcə artmasını şərtləndirir. Avropada siyasi təsir imkanları

getdikcə artan, dünyanın 7-ci böyük iqtisadiyyatı sayılan, “Böyük Yeddilik”də təmsil olunan İtaliyanın Azərbaycanla əlaqələrin əhatə dairəsinin genişləndirilməsinə xüsusi maraq göstərməsi buna əyani nümunələrdən biridir.

Siyasi dialoqun yüksək səviyyəsi

Azərbaycanla İtaliya arasında mövcud olan yüksək səviyyəli siyasi dialoq iki ölkə arasındakı çoxvektorlu münasibətlərin təməlinə dayanan əsas amil qismində çıxış edir. “Azərbaycan Respublikası ilə İtaliya Respublikası arasında strateji tərəfdaşlıq haqqında” Birgə Bəyannamə imzalanıb və qarşılıqlı münasibətlər də burada əksini tapan müddəalar əsasında inkişaf etdirilir.

İtaliya Respublikası Azərbaycan Respublikasının müstəqilliyini 1 yanvar 1992-ci ildə tanıyıb, 8 may 1992-ci ildə iki ölkə arasında diplomatik əlaqələr qurulub. 1997-ci ilin mart ayında İtaliyanın Azərbaycanda, 2003-cü ilin dekabr ayında isə Azərbaycanın İtaliyada səfirliyi təsis edilib.

Əlaqələrin dinamikasına hər iki ölkənin yüksək səviyyəli rəsmilərinin müntəzəm hal alan səfərləri öz müsbət təsirini göstərir. Tarixə nəzər salsaq görərik ki, sabiq Prezident Heydər Əliyevin 1997-ci ilin sentyabrında İtaliyaya ilk rəsmi səfəri iki dövlət arasında bütün sahələrdə mü-

nasibətlərin inkişaf etdirilməsi üçün əhəmiyyətli addım olub. Həmin səfər zamanı Heydər Əliyev İtaliya Prezidenti, Baş nazir, Senatın və Deputatlar Palatasının sədrləri ilə görüşüb. İtaliya rəhbərləri Heydər Əliyevlə söhbət zamanı Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin sülh yolu ilə ədalətli həllinə və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin olunmasına tövərdar olduğunu bildirdilər. Heydər Əliyevin İtaliyaya səfəri nəticəsində iki dövlət arasında siyasi, iqtisadi, mədəni və texniki əməkdaşlıq üzrə yeddi saziş imzalanıb.

Beləliklə, qarşılıqlı münasibətlər və əlaqələr artan xətt boyunca inkişaf etməyə başlayıb və bundan sonra bir sıra səfərlər həyata keçirilib. İtaliya Prezidenti Sergio Mattarellanın 2018-ci ilin iyulunda Azərbaycana ilk dövlət səfəri də əlaqələrimizin inkişafında xüsusi yer tutur. Bu səfərdən sonra Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 2020-ci ilin fevralında İtaliyaya dövlət səfəri reallaşdı. Böyük uğurla bağ tutan dövlət səfəri çərçivəsində iki ölkə arasında siyasi, iqtisadi, ener-

Azərbaycan və İtaliya siyasi dialoqun yüksək səviyyəsinə əsaslanmaqla iqtisadi sahədə əməkdaşlığı da davamlı şəkildə genişləndirirlər. O cümlədən ölkələrimizin enerji sahəsində əməkdaşlığı da yüksək səviyyədədir və nümunəvi olması ilə fərqlənir. İtaliya Azərbaycandan xam neft və neft məhsullarının ixracında ən iri ticarət tərəfdaşına çevrilib. Cənub Qaz Dəhlizi və onun tərkib hissəsi olan Trans-Adriatik qaz boru kəməri (TAP) iktirafli enerji əməkdaşlığını və İtaliyanın enerji təhlükəsizliyini möhkəmləndirən vacib amildir. Ötən il TAP kəməri vasitəsilə İtaliyaya təqribən 10 milyard kubmetr qaz ixrac olunub ki, bu da Azərbaycanın bu

Bütün Avropa üçün önəm daşıyan enerji əməkdaşlığı

ölkənin enerji təhlükəsizliyinə töhfəsinin təzahürüdür. Ölkəmizlə Avropa İttifaqı arasında əldə edilən razılaşmaya əsasən, 2027-ci ilə qədər Azərbaycan qazının tədarükü ildə azı 20 milyard kubmetrə çatmalıdır. Təbii ki, bu həcm Avropaya çatdırılmasında Cənub Qaz Dəhlizinin bir hissəsi olan TAP da mühüm rol oynayacaq. Bütövlükdə, İtaliyada istehlak olunan neftin təxminən 17 faizi respublikamızın payına düşür. Bu ölkənin bütün dünyada tanınan şirkətləri Azərbaycanın moderatorluğu ilə həyata keçirilən enerji layihələrinin fəal

iştirakçılarıdır. Məsələn, İtaliyanın “ENI” qrupu Azərbaycanın enerji sektoruna 1995-ci ildən etibarən cəlb olunub. Bu şirkət Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft boru kəməri konsorsiumunda 5 faiz paya sahibdir. Saipem, Valvitalia, Renco, Bonatti, Enereco, Max Streicher, Honeywell SRL və s. şirkətlərə isə Cənub Qaz Dəhlizinin tikintisi üzrə 6 milyard avrodan artıq dəyərə malik təchizat və xidmət layihələri həvalə edilib.

Eyni zamanda, SOCAR və onun törəmə şirkətləri ilə İtaliyanın mühəndislik, tikinti və texnologiyalar

sahəsində aparıcı şirkətləri arasında bir sıra iri həcmli müqavilələr imzalanıb. Bu müqavilələrə uyğun olaraq İtaliya şirkətləri Azərbaycanda neft-kimya sahəsində müəssisələrin tikilməsi və yenidənqurulması sahəsində layihələndirmə, mühəndislik və tikinti işlərinin yerinə yetirilməsinə cəlb olunublar. Lahihələrin bir çoxu tamamlandı, digər layihələr üzrə isə əməkdaşlıq davam etdirilir. Prezident İlham Əliyev bildirib ki, neft-qaz sahəsindəki əməkdaşlığımız təkcə ölkələrimiz üçün deyil, bütün Avropa məkanı üçün önəm daşıyır.

İtaliyanın Cənubi Qafqazda əsas ticarət tərəfdaşı

İki ölkə arasında ticarət dövriyyəsinin əsasını Azərbaycanın ixracatı təşkil edir. 2023-cü ildə Azərbaycanın İtaliya ilə ticarət dövriyyəsinin həcmi 15,7 milyard ABŞ dolları, o cümlədən idxalın həcmi 0,5 milyard ABŞ dolları, ixracın həcmi 15,2 milyard ABŞ dolları təşkil edib, xarici ticarət balansu isə müsbət 14,7 milyon ABŞ dolları olub.

İtaliyanın Cənubi Qafqaz ölkələri arasında əsas ticarət tərəfdaşı Azərbaycandır. Bu ölkənin Cənubi Qafqaz ölkələri ilə ticarət dövriyyəsinin 85 faizini Azərbaycan ilə ticarət təşkil edir. 2023-cü ildə İtaliya Respublikasının Azərbaycan Respublikasının xarici ticarət dövriyyəsinə dəyər 30,65 faiz (1-ci yer), o cümlədən idxalda 2,76 faiz (7-ci yer), ixracda isə 44,86

faiz (1-ci yer) təşkil edib.

2024-cü ilin yanvar-iyul aylarında isə ticarət dövriyyəsinin həcmi 6,2 milyard ABŞ dolları, o cümlədən idxalın həcmi 0,3 milyard ABŞ dolları, ixracın həcmi 5,9 milyard ABŞ dolları təşkil edib.

İtaliya işgüzar dairələri, həmçinin Azərbaycanı böyük məbləğdə sərmayələr qoyur, həyata keçirilən bir sıra beynəlxalq əhəmiyyətli layihələrdə iştirak edirlər. Təkcə onu demək kifayətdir ki, Azərbaycanda 100-dən çox İtaliya investisiyalı kommersiya qurumu sənaye, kənd təsərrüfatı, nəqliyyat, tikinti, ticarət, xidmət və digər sahələrdə fəaliyyət göstərir. Ötən il fevralın 13-də Azərbaycanın müstəqillik dövrünün ən böyük İstilik Elektrik Stansiyasının təməlqoyma mərasimində Prezident İlham Əliyev deyib: “Onu

da bildirməyimiz ki, bizim əməkdaşlığımız təkcə energetika sahəsi ilə məhdudlaşmır. İtaliya Azərbay-

cının əsas ticarət tərəfdaşdır. Azad edilmiş torpaqlarda bərpa-yenidənqurma işlərində də İtaliya şirkətləri çox fəal iştirak edirlər - dini abidələrin bərpası və tikintisi, qələbə muzeylərinin tikintisi və dizaynı.

Humanitar sahə Azərbaycan - İtaliya münasibətlərinin mühüm bir istiqamətini təşkil edir. 2012-ci ildə Romanın görkəmli “Villa Borghese” parkında dahi Azərbaycan şairi Nizami Gəncəvinin abidəsinin açılışı olub. Bu abidə “Dahi Azərbaycan şairi və mütəfəkkiri Nizami Gəncəvinin 870 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında” Azərbaycan Prezidentinin 2011-ci il 23 dekabr tarixli sərəncamına əsasən ucaldırılıb. Həmin sərəncamın əsasında, Nizami Gəncəvinin yubileyinə həsr edilmiş silsilə tədbirlər çərçivəsində Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə 2012-ci ilin aprelinde abidənin açılışı olub. Mədəni əlaqələrdən danışıqdan, Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə bərpa edilən

Müqəddəs Marçellinio və Pietro kateqoriyalarını da xüsusi qeyd etmək lazımdır. Bu baxımdan Vatikanda Heydər Əliyev Fondunun və şəxsən Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban Əliyevanın bəşəriyyət üçün dəyərli əsərlərin qorunması, gələcək nəsillər üçün saxlanılması istiqamətindəki səyləri çox yüksək qiymətləndirilir.

2020-ci ildə İtaliyada “Azərbaycan Mədəniyyət İli” elan edilməsi də ölkələrimiz arasında mədəni əlaqələrin yüksək səviyyəsinin daha bir göstəricisidir. Azərbaycan Dillər Universitetində İtalyan dili tərcüməsi ixtisası ilə İtalyan Dili Mərkəzi fəaliyyət göstərir. Təhsil sahəsində iki ölkə arasında əldə olunmuş ən əhəmiyyət-

Yəni, bu, doğrudan da çox strateji tərəfdaşlıqdır və əlbəttə ki, bugünkü mərasim bunu bir daha göstərir”.

Bu ilin mayında İtaliya Senatının da təşkil olunan “Azərbaycan, İtali-

ya, Aİ: iktirafli əməkdaşlıq və enerji təhlükəsizliyi” mövzusunda forum ölkələrarası əməkdaşlıqda müxtəlif istiqamətlərin müzakirəsi baxımından da əhəmiyyətli oldu.

Müstəqillik illərində daha da inkişaf edən humanitar əlaqələr

İl nailiyyət Prezident İlham Əliyevin 2020-ci ilin fevral ayında İtaliyaya dövlət səfəri zamanı Bakıda İtaliya-Azərbaycan Universitetinin yaradılması ilə bağlı razılıq əldə edilməsini göstərmək mümkündür. İtaliya Avropada azərbaycanlı tələbələrini ali təhsil aldığı əsas ölkələrdən biridir. 2022-ci il aprelin 2-də isə Bakıda ADA Universitetinin kampusunda İtaliya-Azərbaycan Universitetinin təməlqoyma mərasimi keçirilib. Bu universitet ölkələrimiz arasında təhsil

sahəsində əlaqələri daha da gücləndirəcək.

Beləliklə, qədim tarixə malik olan Azərbaycan-İtaliya mədəni əlaqələri müstəqillik illərində daha da inkişaf edir. Bu əlaqələrin möhkəmləndirilməsində Prezident İlham Əliyevin və Birinci vitse-prezident, Heydər Əliyev Fondunun rəhbəri Mehriban xanım Əliyevanın böyük xidmətləri var.

Mübariz FEYİZLİ

4 ölkənin “yaşıl körpü”sü...

“Xəzər-Qara dəniz-Avropa Yaşıl Enerji Dəhlizi”nə dair Birgə Müəssisə yaradılıb

“Yaşıl koalisiya”nın coğrafiyası genişlənir

Birgə Müəssisə - Yaşıl Enerji Dəhlizi Enerji Şirkəti statusuna malik olmaqla layihənin texniki-iqtisadi əsaslandırmasını maliyyələşdirəcək, icra proseslərinə nəzarət edəcək, iştirakçı ölkələr tərəfindən səlahiyyət verilmiş çərçivədə tədbirlər planını həyata keçirən qurum kimi fəaliyyət göstərəcək.

Qara dəniz kabeli adlanan bu layihənin tərəfdaş ölkələri Azərbaycan, Gürcüstan, Macarıstan və Rumıniya olsa da, əslində dəhliz üzərindən “yaşıl enerji” tədarükünə qoşulan ölkələrin sayının daha çox olması dəhlizin coğrafi hədudlarını gələcəkdə daha da genişləndirəcək. Bolqarıstan dördlük koalisiyası ilə sıx əməkdaşlıq edir və bu ölkənin layihəyə inteqrasiyası imkanları dəyərləndirilir. Bolqarıstan “Qara dəniz kabeli”nə qoşulmaqla Azərbaycanın külək və Günəş enerjisi stansiyalarından əldə edilən “yaşıl enerji”nin əldə edilməsinə nail ola bilər, eyni zamanda, Avropaya nəqlində tranzit ölkəyə çevrilməyə çalışır. Yaxın müddətdə rəsmi Sofiyadan da həmin koalisiyada yer alacağı istisna deyil.

Növbəti mərhələdə Mərkəzi Asiya ölkələri ilə Azərbaycan arasında qurulacaq “yaşıl enerji” dəhlizinin inkişafı da Qara dəniz kabeli-

nin coğrafiyasını genişləndirəcək. Çünki enerji dəhlizi Xəzərin “yaşıl enerji” potensialının səfərbər olunmasını nə “yaşıl resurslar”ın geniş coğrafiyada təchizatının şəxələndirilməsinə, təmiz enerji keçidinə nail olmağa hesablanıb. Birgə Müəssisənin təsis edilməsində əsas maraqlı tərəflərdən biri kimi Avropa İttifaqı da dəhlizin Şərq-Qərb koridoruna çevrilməsini istəyir. Avropa İttifaqının Enerji Komissarlığı bəyan edib ki, təmiz enerjiyə keçidin ən etibarlı qollarından biri olan “Yaşıl enerji dəhlizi” böyük bir bölgəni əhatə etməklə təmiz enerjiyə keçid strategiyasının prinsiplərinə uyğun olaraq rəqəbatqabiliyyətli bazarın formalaşmasına və bərpa olunan mənbələrdən elektrik enerjisinin çoxşaxəli mübadiləsinə nəzərdə tutur. Bu mübadilə Mərkəzi Asiya regionunun potensialı xüsusilə nəzərə alınmalıdır. Bu məqsədlə Aİ Mərkəzi Asiya ölkələrinə də bütün zəruri dəstəkləri verməyə hazır olduğunu bəyan edərək inteqrasiyanın hüquqi prinsiplərini təzələməkdə ısrarlıdır. Bu prosesdə isə Aİ Azərbaycanın əlaqələndirici rolunu daha yüksək qiymətləndirir və Mərkəzi Asiya-Xəzər koridorunun birləşdirilməsini alqışlayır.

Qeyd edək ki, bir müddət əvvəl Mərkəzi Asiya ölkələrinin energetika nazirlərinin Astanada keçirilən görüşündə Azərbaycan, Qazaxıstan və Özbəkistan enerji sistemlərinin birləşdirilməsi layihəsinin icrası ilə bağlı birgə müəssisə yaratmaq barədə razılığa gəlinib. Tərəflər bərpaolunan

enerji mənbələri, enerji səmərəliliyi, hidrogen ixracı, enerji infrastrukturunun yaradılması kimi məsələlərdə birgə niyyətlərini ifadə edib. Bu razılaşmanın davamı kimi COP29 sammitinə qədər “yaşıl enerji”nin inkişafı və ötürülməsi sahəsində strateji təzəliyə gəlinib. Tərəflər bərpaolunan

Avropa İttifaqı türk dövlətlərinin enerji potensialına arxalanır

zişin imzalanması nəzərdə tutulur. Həmçinin, iqlim konfransı çərçivəsində Beynəlxalq Bərpa Olunan Enerji Agentliyinin (IRENA) dövlət başçıları səviyyəsində Mərkəzi Asiya-Azərbaycan Enerji İnvestisiya Forumunun keçirilməsi planlaşdırılır ki, bu da regionun digər ölkələrinin də yaşıl koalisiyada birləşməsinə əlavə təkanverici rol oynayacaq. Mərkəzi Asiya-Xəzər-Qara dəniz-Avropa formatı hüquqi olaraq rəsmiləşəcək.

Aİ-nin Enerji Komissarlığının qiymətləndirmələrinə görə, bərpaolunan enerji mənbələrinin ehtiyatlarına görə, Mərkəzi Asiya regionu və Azərbaycan daha böyük imkanlara malikdir. Asiya bölgəsində və Xəzər dənizində külək enerji istehsalı üçün təxminən 300 QVT mənbə vardır,

təkcə Xəzərdə bu resurslar 157 QVT-dən çox qiymətləndirilir. Tədarükü güclərdən biri olan Qazaxıstanın külək potensialı ildə 1 trilyon 820 milyard kilovatt-saatdan çoxdur, günəş enerjisi isə 1 trilyon kilovatt-saatdır. Özbəkistan hökuməti isə 2030-cu ilə qədər ümumi elektrik enerjisi istehsalında birləşmənin enerjiyini payını 25 faizə, çatdırmağı hədəfləyir. Ölkədə külək enerjisinin potensialı 520 QVT, günəş enerjisinin potensialı isə 2 trilyon 058 milyard kVt təşkil edir.

Beləliklə, Qazaxıstan, Özbəkistan və Azərbaycanın “yaşıl gücləri” “Xəzər-Qara dəniz-Avropa Yaşıl Enerji Dəhlizi” ilə ixrac olunacaq enerjinin ən azı 80 faizini təşkil edəcək.

ELBRUS CƏFƏRLİ

Birgə Müəssisə ölkələri “Digital Hub” ətrafında sıx birləşdirəcək

Birgə Müəssisə və ya Yaşıl Enerji Dəhlizi Enerji Şirkəti, həm də Rəqəmsal İpək Yolumun tərkib hissəsi kimi fiber-optik kabel infrastrukturunun yaradılması və mövcud sistemlərin təkmilləşdirilməsi istiqamətində

də öz səlahiyyətləri çərçivəsində tədbirlər görəcək. Bu, Xəzərin dibi ilə Trans-Xəzər fiber-optik kabel xəttinin çəkilişini nəzərdə tutur. Həmin rəqəmsal yol da möhür Asiya-Xəzər-Qara dəniz coğrafiyasını əhatə edəcək.

Bununla bağlı Mərkəzi Asiyanın türk dövlətləri arasında razılaşma əldə edilib, Şuşada imzalanmış Qara-bağ Bəyannaməsində də bununla bağlı bənd öz əksini tapıb. Avropa ilə Asiya arasında rəqəmsal telekommuni-

ikasiya dəhlizi hesab edilən fiber-optik layihə nəhəf bir global platforma kimi 10-dan çox ölkəni “Digital Hub” ətrafında sıx birləşdirəcək.

“Şeir daşıyıram ürəyimdən yazılmamış varaqqlara...”

Düz 80 il öncənin bu günü-sentyabr ayının 5-də Zəngəzurdə Maral-zəmi kəndində sadə bir ailədə bir oğul övladı dünyaya gəldi. Adını Hidayət qoydular. Ömrü boyunca doğru yoldan, haqq yoldan sapmasın, insanları da məhz bu yola dəvət etsin deyə... Onda heç kim bilmirdi həmin körpə Hidayət böyüyəcək, öz doğma el-obasını tərk etməli olacaq, həyatını öncə İrəvanda, sonra Bakıda davam etdirəcək. Hələ ömrünün müxtəlif zamanlarına müxtəlif şəhərlərin adı da yazılacaq. Alınma isə şairlik taleyi... Ömrü şəhər-şəhər, kənd-kənd keçən adam üç məmləkətin adını isə həmin taleyində, həm də şeirlərində birləşdirəcək, yaddaşının saxlanc yerində möhkəm-möhkəm qoruyacaq. Elə başqaları da onun adını bu üç məmləkətlə bütünləşdirəcəklər:

“Zəngəzurdə doğuldum, İrəvanda yaşadım, Bakıda öləcəyəm”.

İllər öncə qatıldığım tədbirlərin birində məşhur ədəbiyyatşünas alimlərdən biri heç zaman unutmayacağam bir fikir səsləndirdi. O dedi ki, əslində, dövlət məmuru, xüsusən də dövlət təmsilçisinin ədəbiyyatçı olması daha yaxşı haldır. Çünki ədəbiyyatçılar daha həssas olurlar, insanların psixologiyasını daha yaxşı dəyərləndirə bilirlər. Elə ilk cəhdəndən bu fikirlə razılaşdım. Çünki illər boyunca buna bənzər nümunələrin çox şahidi olmuşam. Həm məmur kimi, həm də ədəbiyyatçı kimi xalqına, dövlətinə şəərəflə xidmət edən şəxsiyyətlərimizi tanıyırdım. Onlardan biri də bu gün 80 illik yubileyini qeyd edən dəyərli söz adamı, ictimai xadim Hidayət Orucovdur.

Uzun illər müxtəlif vəzifələrdə çalışan, həmişə bir yazıçı, ədəbiyyatşünas və eyni zamanda diplomat kimi Azərbaycanı dünyanın dörd bir yanında ən yüksək şəkildə təmsil edən Hi-

dayət müəllimin yaradıcılığı öz zənginliyi və mövzu əhatəliliyi ilə fərqlənir.

Onun yaradıcılığına və bioqrafiyasına qısa nəzər salmaq kifayət edir ki, bütün həyatını Azərbaycan ədəbiyyatının, mədəniyyətinin və 1990-cı illərdən sonra isə Qarabağla bağlı həqiqətlərin təbliğinə həsr etdiyinə şahidi olaq.

Əlbəttə, onun bioqrafiyası kimseyə sirr deyil. Günümüzün şərtləri ilə internet resurslarında da asanlıqla tapmaq olar. Amma biz bu yazıda da onun keçdiyi ömür yolunu fəxrə əks etdirməyi lazım bilirik. Çünki bu, 1944-cü ilin 5 sentyabrında Maral-zəmidə Hidayət adı verilən o körpənin həyatı yəqin...

Hidayət Xuduş oğlu Orucov 5 sentyabr 1944-cü ildə Qərbi Azərbaycan Meğri rayonunun Maralzəmi kəndində doğulub. Azərbaycan Dövlət Universitetinin Filologiya fakültəsini bitirən Hidayət bir müddət kənddə müəllim, “Sovet Ermənistanı” qəzetində ədəbi işçi işləyib, 1968-ci ilin iyul ayında C.Cabbarlı adına İrəvan Dövlət Azərbaycan Dram Teatrının direktoru təyin olunub, fasiləsiz olaraq on altı il Azərbaycanın bu qədim sənət ocağına uğurla başçılıq edib.

Ədəbi mühitdə Hidayət adı ilə tanınan yazıçı, eyni zamanda, Ermənistan Yazıçılar İttifaqının Azərbaycan Ədəbiyyatı Şurasına rəhbərlik edib, İrəvan Pedaqoji İnstitutunun Azərbaycan şöbəsində XIX-XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatından dərslər deyib. Onun təşəbbüsü və bilavasitə rəhbərliyi ilə həmin dövrdə təkə İrəvanın deyil, indiki Ermənistan adlandırılan Özgü ellsinin milli ədəbi-mədəni mühitində canlanma yaranıb, Qərbi Azərbaycanda onlarla şair və nəsilçilərin kitabları İrəvanda işıq üzü görüb, “Ədəbi Ermənistan” məcmuəsi nəşr olunub.

Hidayət Orucovun həyatının İrəvan dövründə poeziya, publisistika, nəsr, tərcümə kitabları nəşr edilib, pyesləri İrəvan və Azərbaycan teatrlarında məhz nəşrə qoyulub. Ədəbiyyatın və incəsənətin inkişafındakı xidmətlərinə görə ona 1978-ci ildə Ermənistan SSR əməkdar mədəniyyət xadimi fəxri adı verilib. Hidayət 1988-ci ildə Ermənistanın Azərbaycan qarşı hərbi təcavüzü, soydaşlarını məzəmmətə və soyqırımı siyasətinə etiraz olaraq Ermənistan SSR Əməkdar mədəniyyət xadimi fəxri adından imtina edib.

1984-cü ildə Bakıya köçərək “Gənclik” nəşriyyatının baş redaktor müavini (mart 1984 - mart 1986), sonra baş redaktoru (1986-1992-ci illər) vəzifələrində işləyib. Bu illərdə “Gənclik” nəşriyyatında böyüməkdə olan nəsil üçün dəyərli kitablar, o cümlədən, Azərbaycan klassik ədəbi irsi, folkloru, tarixi keçmiş sistemli şəkildə nəşr edilib yayılıb. “Gənclik” nəşriyyatında onun baş redaktor olduğu müddətdə 50 cildlik “Dünya Uşaq Ədəbiyyatı Kitabxanası”nın nəşri Azərbaycanın kitab mədəniyyəti tarixində mühüm bir hadisədir. Hidayətin təşəbbüsü və rəhbərliyi ilə 15 cildlik “Azərbaycan folkloru”, 25 cildlik “Macəra və fantastika”, 17 cildlik “SSRİ Xalqları Ədəbiyyatı” kitabxanalarının, bir sıra mühüm seriyaların nəşrinə də həmin illərdə başlanılıb.

Hidayət ədəbiyyat, incəsənət, kitab mədəniyyəti məsələləri, millətlərarası münasibətlər, din, milli-mənəvi dəyərlərimiz barədə, eyni zamanda tarixi keçmişimiz, türk xalqlarının deportasiyası və soyqırımlarına, yaşadığımız günlərin problemlərinə həsr olunmuş 150-dən çox məqalənin, publisist qeydlərin müəllifidir. Onun “Heydər Əliyev və Azərbaycanda milli siyasət” monoqrafiyası ingilis, rus, gürcü, türk, ərəb, qırğız dillərində

də də nəşr olunub.

Pyesləri uzun illərdir ki, Azərbaycanda və xaricdə böyük teatrların səhnələrində uğurla oynanılır.

1 avqust 1992-ci ildən 1993-cü ilədək Azərbaycan Respublikası Prezidentinin millətlərarası münasibətlər üzrə müşaviri olub, 1993-2005-ci illərdə Azərbaycan Respublikası milli siyasət məsələləri üzrə Dövlət Müşaviri işləyib. 2005-2006-cı illərdə Azərbaycan Respublikası Milli azlıqlarla və Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət müşaviri vəzifəsində çalışıb.

25 iyul 2006-cı ildə Azərbaycan Respublikası Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri vəzifəsinə təyin edilib. 31 may 2012-ci ildə həmin vəzifədən azad edilib.

Ona 27 dekabr 2012-ci ildə Azərbaycan Respublikasının fəvqəladə və səlahiyyətli səfir diplomatik rütbəsi verilib. Elə həmin gün Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamı ilə Azərbaycan Respublikasının Qırğız Respublikasında fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri təyin edilib. 2019-cu ilin iyul ayında Hidayət Orucov 2-ci dərəcəli “Vətənə xidmətə görə” ordeni ilə təltif olunub.

6 oktyabr 2021-ci ildə Azərbaycan Respublikasının Qırğız Respublikasında fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri vəzifəsindən geri çağırılıb.

Bəli, Hidayət Orucov işlədiyi bütün vəzifələrlə, siyasi məstəvidəki dölün fəaliyyəti ilə ictimaiyyətin hörmətinə, sevgisinə qazanıb. Ancaq bütün hallarda Hidayət Orucov hər şeydən öncə yazıçıdır, qələm adamıdır!

Məncə, onun siyasi fəaliyyəti də zaman-zaman məhz yazıçılığı ilə həssaslaşır. Bəlkə də onun bu cür sevilməsinə, bir dövlət təmsilçisi kimi sayılıb-seçilməsinə səbəb olan əsas amillərdən biri də budur. Zamanında özü də etiraf edib axı:

Peşəmi?

Qara fəhləyəm

qardaş,

qara fəhlə.

Usta fəhlələrin sırasına

keçməmişəm hələ.

Gözlərim - arzı yurdu,

Yürüm - qabar-qabar,

Baxışında, qəlbimdə

Yuxusuz gecə “növbələrinin”

Yorğunluğu, acısı var.

...Nə taxta-şalban

daşıyıram,

nə kömür,

(Elə olsaydı, nə qəm!)

Bu, başqa cür fəhləlikdir,

bu, başqa bir ömür!

Şeir daşıyıram

ürəyimdən

yazılmamış varaqqlara...

Onun üreyindən varaqqlara daşdığı şeirlərin, duyğuların bəhrəsi kitabları çevrilib zaman-zaman oxucularla görüşdü, o ağ varaqqlardan sayısız-hesabsız insanların üreyinə yol tapdı. Bir-birinin ardınca çap olunan “Məni

səsləyəndə”, “Məhəbbət qocalmır”, “Bir az gözləyin məni”, “Dənizi harayladım”, “Ömrümün çəhliləri”, “Eviniz analı olsun”, “Zirvə çıgım”, “İrəvanda xal qalmadı”- dramaturgiya, nəsr, publisistika, “Qatardan məktub”, “Hərdən xatırla məni”, “Sabaha çox var”, “Mən belə yaşayıram”, “Doxsanıncı il”, “Həsrat”, “Hərdən xatırla məni” - seçilmiş şeirlər, “Sözün vaxtı” - publisistika, “Ömrümün çəhliləri” - şeirlər və poemalar, “Burdan min atlı keçdi”, “Seçilmiş əsərləri”, “Özüm yazmaq istədim” - tərcümələr, “Azərbaycanda din: ən qədim dövrdən bu günədək” - monoqrafiya, “Seçilmiş əsərlər”, 7-cildə, bu cildlərə əlavə tərcümələrdən ibarət 2 cildə - “Özüm yazmaq istədim” və “Tom dayının daxması” və s. kitabları yazıçı qəlbindən oxucu qəlbinə uzanan ciğirlərdir. Burada təkə bir yazıçının, qəhrəmanın duyğuları deyil, böyük bir türk ulusunun, Azərbaycan millətinin düşüncələri, hissləri, əsrlərə uzanan tarixi əks olunur. Bu tarix Hidayət Orucovun təmsilində dünyanı qarşı-qarşı dolaşır, getdiyi hər yerdə “biz türklük!” nida-larını qürurla səsləndirir.

Lakin bütün dünyanı dolaşan Hidayət Orucov bu böyük dünyanı cəmi bir kəndə- Maralzəmiyə sığdırmağı bacarıb. Onun 80 illik ömrünün, həyat və fəaliyyətinin xülasəsinə cəmi bir neçə ad ifadə edir: Zəngəzur, Meğri, Maralzəmi, Qərbi Azərbaycan, Qarabağ, Vətən, torpaq, xalq və borc...

Borc?!

Ötən il onunla müsahibəmdə özü bunu ən yaxşı şəkildə ifadə etmişdi: “Mən kəndimizdən çıxanda qəlbimdə doli ümid vardı. Fikirləşirdim ki, İrəvanda 1948-ci ilə qədərki Azərbaycan kultunu, mədəniyyətini, ədəbiyyatını, milli-mənəvi dəyərlərini dirçəldəcək, inkişaf etdirəcəyəm. Özümü xalqım qarşısında, yurdum qarşısında borclu hesab edirdim. Bunun üçün də bütün ömrüm boyunca çalışdım. Amma hər zaman özümü kəndimizə, Vətənimizə borclu hesab etmişəm”.

“Hələ xəbərin yox, a bəxti qara, Vətəndən böyükdür Vətənin yükü!”- deyən şair az qala bir ömürdür bu yükü həm çiyinlərində, həm də qəlbində “gəzdirir”. Zəngəzur Hidayət müəllimin alın yazısı, tale qisməti, ana sözüdür. Bütün poeziyasından qızıl xətlə keçən bu adı şair zaman-zaman ilahiləşdirə də bilir:

Ozan mahnısında dillənir hünər,
-Səzi da, sözü də zəngəzurludur,
Tale bəxşisidir, vallah, dəyərlər:
Allahın özü də zəngəzurludur.

Harada olmasından, dünyanın hansı səmtinə getməsindən asılı olmayaraq, orada Zəngəzurdan bir nişanə görür, tapır, ya da tapmaq istəyir. Qəlbində, ruhunda daşdığı Zəngəzuru, Maralzəmini özü ilə diyar-diyar dolaşdırır, yurd-yurd gəzdirir. 2011-ci

ildə yazdığı “Cəviz ağacı” əsəsində bunun bir daha şahidi oluruq:

“Fikirləşirdim: görəsən, Zəngəzurun cəviz ağacları qocamandır, yoxsa Güllhanə Parkının? Həmişə mənə elə gəlir ki, Maralzəmidə, arxa bağçamızdakı cəviz ağacı qocamandır Güllhanə Parkındakından. İçimdə Nazimin şeirinin digər mısırları səslənir:

Budak-budak, şəhrəm-şəhrəm
ihtiyar bir cəviz...

Parkda ixtiyar, qocaman cəviz ağacı olar? Özü də dənizlərin qovşağındakı parkda?! Parkda cəviz ağacı deyəndə mənim təsəvvürümə həmişə gənc, heç olmasa, qocalmamış cəviz ağacı gələ bilər. Maralzəmidəki atababə evimin arxa bağçasındakı cəviz ağacı qocamandır. Ancaq dibindən axan kənd arxı onu bir az da ixtiyarlaşdırıb, qocaldırdır. Arxın suyu Maralzəmi dağlarının sərin, saf bulaqlarından olsa da”.

Şairlik tələdir, ya seçim? Görəsən, hansısa şairə seçim veriləydi, o, yenə də şair olardı mı? Lap elə Hidayət müəllim özü ilk dəfə nə zaman, hansı ehtiyacdən, hansı duyğularla sarılıb qələmə, fərqiyyə varıb şairlik ömrünün? Bunu biz bilmərik. Soruşsaq, bəlkə özü də cavab verməkdə tərəddüd edərdi. Amma bir şey aydındır ki, şairi şair edən elə bu dünyanın özüdür, onun gərdsidir. Yəni bəlkə də şairi dünya özü seçir?! Şair Hidayət də bu dünyanın seçdiklərindənəndir mi?! Deyəsən, özü də bunun fərqiyyədir. Yoxsa deməzdi ki:

Qaranlıq şübhələr, bəyaz yalanlar
Könüldən bəyolluq üzülən deyil.
*Bu gün yalan olur dünən gördüyün-
Heyrətdən düz yolda bürədrim,*
azdım.

...Dünya, sirli dünya, haçansa,
bir gün
Düzlən olsaydı, şeir yazmazdım.

Şair özü də yaxşı bilir ki, bu dünya düzlən deyil, belə gəlir, belə də gedəcək. Ən azından insanlığı, bəşəriyyəti şairisiz, şeirsiz, sözsüz qoymaq üçün. Amma şair də insandır axı. Onun da yorulduğu, usandıdığı, bezdiyi olur. Yəni də qələm çatır imdadına:

Görürəm ki, öz halımı soruşmağa,
Öz dərdimi bilməyə də macalım yox,
Öz xoşumla, öz arzumla
ölməyə də macalım yox.

Bu mısırları oxuyarkən bir fikir keçdi beynimdən: “Nə yaxşı ki, o macal yoxdur!” Siz baxmayın, şairin hərdən bu cür bədbinliyə qapıldığına. Əslində isə o, hərdən düzlənməyəcəyini düşündüyü “dünyada ədalətli insanlar ədalətsizlərdən, haqlılar haqsızlardan çoxdur”- deyərək yenə də ümidindən, inamından qalır. Məhz bu inamın işığında dəyərli ədəbimizi 80 illik yubileyi münasibəti ilə “Yeni Azərbaycan” qəzetinin kollektivi adından təbrik edir, ona möhkəm cansağlığı, yeni-yeni yaradıcılıq uğurları arzulayıyıq!

Şahənə MÜŞFİQ

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Məqalə “Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi”nin maliyyə dəstəyi ilə “İnsan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi, vətəndaşların hüquqi, siyasi mədəniyyət səviyyəsinin yüksəldilməsi, sosial və siyasi fəallığının artırılması” istiqaməti üzrə hazırlanmışdır

Demokratik cəmiyyətlərin və ölkələrin vətəndaşları öz hüquqlarının müdafiəsi üçün siyasi mədəniyyətə

malik olmalıdırlar. Bu baxımdan hansısa ölkənin inkişaf səviyyəsini qiymətləndirərkən əsas götürülən fundamental meyarlardan biri kimi siyasi mədəniyyət əhəmiyyətli ön plana çəkilir. Ümumiyyətlə, bəzi araşdırmaçılar siyasi mədəniyyəti milli mənafeviyyət kimi dəyərləndirirlər. Bu baxımdan bir ölkənin siyasi sisteminin hüquqi əsasları söykəndiyini, başqa sözlə, həmin ölkədə demokratik prinsiplərin hökm sürdüyünü göstərən başlıca indikatorlardan biri siyasi mədəniyyətdir.

Sadələnlər onu deməyə əsas verir ki, siyasi mədəniyyət siyasi sistemin önəmli komponentlərindən biri olmaqla ölkənin siyasi inkişafını təmin edən əsas faktor qismində çıxış edir. Etiraf edək ki, demokratik prinsiplərin hakim olduğu dövlətlərdə əhalinin siyasi və sosial mədəniyyət səviyyəsi inkişaf edib. Məhz bu mədəniyyətlərin inkişafı xalq və hakimiyyət münasibətlərinə müsbət təsir göstərir və milli birliyi möhkəmləndirir.

Siyasi mədəniyyətin
Azərbaycan təcrübəsi...

Mövzu barədə fikirlərini “Yeni Azərbaycan”la bölüşən “Konstitusiya” Araşdırmalar Fondunun rəhbəri, hüquq müdafiəçisi Əliməmməd Nuriyev bildirib ki, Azərbaycanda siyasi mədəniyyətin formalaşması və inkişaf etməsi məsələsinə nəzər salsaq, tərəddüdsüz qeyd edə bilərik ki, ölkəmizdə siyasi mə-

Demokratiyanın mühüm elementi

dəniyyətin formalaşması və inkişaf etməsi bir neçə mərhələdən keçir: “Müstəqillik əldə etdikdən sonra Azərbaycanın siyasi həyatı yaxşı vəziyyətdə deyildi. 1993-cü ilə kimi nə müstəqilliyin struktur elementləri hiss edilirdi, nə də ki, hakimiyyət-vətəndəş münasibətləri legitim qaydada hökm sürürdü. Siyasi idarəetməni “həyata keçirən” qüvvələr öz əlləri ilə ölkə daxilində disbalans formalaşdırmışdılar və siyasi davranış normaları “piyada”ların hansısa maraqlarına qarşı verilmisdi. Ona görə də, ölkədə siyasi mədəniyyətin formalaşmasından söhbət belə gedə bilməzdi...

Amma Heydər Əliyevin 1993-cü ildə hakimiyyətə gəlişindən sonra ölkənin siyasi sisteminə müsbət mənada əsaslı dəyişikliklər oldu. Müstəqil Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasının qəbul edilməsi siyasi mədəniyyətin formalaşması və inkişafına şərait yaradan fundamental amil qismində çıxış etdi. Bundan sonra siyasi həyatın legitimləşdirilməsi yönündə mühüm irəliləyişlər qeydə alındı. Belə ki, vətəndaş cəmiyyətinin qurulması prosesinə start verildi və fərdlərin siyasi həyatda müstəqil inkişafı üçün geniş şərait yaradıldı. Hakimiyyət cəmiyyət üzvlərinə münasibətdə fərdlərin demokratik prin-

sip və normalara əsaslanan fəaliyyətini stimullaşdırdı, eləcə də, cəmiyyət üzvlərinin demokratik prinsip və normalara əsaslanan siyasi iştirakçılığında mühüm keyfiyyət dəyişiklikləri qeydə alındı”.

Siyasi mədəniyyətin mahiyyətini düzgün dərk etmək vacibdir

Ə.Nuriyev qeyd edib ki, Konstitusiyamızda insan və vətəndaş hüquq və azadlıqlarının təmin edilməsi dövlətimizin ali məqsədi kimi bəyan edilib: “Azərbaycanda insan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi istiqamətində atılan addımları görmək üçün ilk növbədə Konstitusiyaya nəzər salmaq lazımdır. Konstitusiyamızın təqribən yarımından çoxu vətəndaşlarımızın hüquq və azadlıqlarının müdafiəsinə yönəlib və bu sahədə olan münasibətləri özündə ehtiva edir. Bu baxımdan insanların hüquqi-siyasi və mədəni səviyyəsinin yüksəldilməsi üçün də dövlət lazımi tədbirlər həyata keçirir. Sosial və siyasi fəallığın artırılmasında həm də vətəndaş cəmiyyəti fəal rol oynayır. İctimai fəallar vətəndaş cəmiyyətinin üzvləri öz çıxışlarında ictimai rəyə təsir edə bilirlər.

Lakin bir məqamı da xüsusi vurğulamaq yerinə düşər. Siyasi mədə-

Siyasi mədəniyyət yüksək olan ölkələrdə...

niyyət səviyyəsi yüksək olan cəmiyyətlər və ölkələrdə insan hüquqlarının qorunması yüksək səviyyədə həyata keçirilir. Bu baxımdan ölkəmizdə mövcud vəziyyət olduqca qənaətbəxşdir. İstənilən cəmiyyətdə həm siyasi münasibətlər sistemi, həm də o cəmiyyətin ümumi inkişafı, təhlükəsizliyi, sabitliyi cəmiyyət üzvlərinin siyasi mədəniyyət səviyyəsindən çox asılıdır. Təbii ki, siyasi mədəniyyətin mahiyyətini düzgün izah etmək və dərk etmək vacibdir. Siyasi mədəni-

yət cəmiyyət üzvlünün ətrafında cərəyan edən siyasi proseslərə reaksiyası və düzgün qiymətlərmə bacarığı kimi izah oluna bilər. Yeni vətəndaşlar cəmiyyətə gedən siyasi proseslərə reaksiya verirsə, bu, artıq siyasi mədəniyyət elementi sayılır. Təbii ki, o siyasi proseslərə uyğun da davranmağı, şəraitli, siyasi mühiti qiymətləndirməyi bacarırsa, bu, artıq siyasi mədəniyyətin mövcudluğuna daləlat edirdi”.

Yeganə BAYRAMOVA

Fransadan növbəti yalan - bu dəfə “təhlükəsizlik meyarı” hədəfə alınır

Rəsmi Parisin ölkəmizə qarşı apardığı yalan kampaniyası ifşa edildi

XİN-in mövqeyi: Əsassız bəyanat reallığın təhrif olunmasıdır

Məsələyə Azərbaycan tərəfi reaksiya verib. Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsinin rəhbəri Ayxan Hacızadənin məsələyə dair şərhində vurğulan ki, Fransa tərəfindən verilmiş bu cür əsassız və qərəzli qərar və bəyanat bu ölkənin Azərbaycanla münasibətlərini daha da gərginləşdirmək niyyətindən xəbər verir. Qeyd olunub ki, Fransa vətəndaşlarının əsassız olaraq saxlanıldığı və həbs edildiyi barədə Fransanın Avropa və Xarici İşlər Nazirliyinin iddialarının heç bir əsası yoxdur. Bu əsassız bəyanat reallığın təhrif olunmasıdır: “Azərbaycanda indiyə qədər yalnız Fransa Respublikasının vətəndaşı Martin Rian ötən ilin 4 dekabr tarixində Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin 276-cı maddəsində (cəsusluq) nəzərdə tutulmuş əməlin törədilməsində şübhəli bilinərək tutulub. Bundan əlavə,

digər Fransa vətəndaşı Klerk Teo Hüqonun Bakı Metrosunda törətdiyi əmələ görə saxlanıldığı məlumdur. Bunun əksinə, Fransa tərəfindən Azərbaycan jurnalistlərinin Fransaya, hətta digər Şengen ölkəsi ərazilərinə səyahətləri zamanı tətbiq etdiyi maneələr Fransanın təbliğ etdiyi “insan hüquqlarına” tamamilə zidd olduğu aydındır.”

Vurğulanır ki, Azərbaycanda məhkəmə hakimiyyətinə və insan hüquqlarına dair iddia səsləndirən, dünyaya “demokratiya dərsi” keçməyə çalışan Fransanın beynəlxalq hüquqi pozuntuları, neo-kolonial siyasəti, irqçilik, diskriminasiya, İslamofobia, insan hüquqlarının məhdudlaşdırılması kimi fəaliyyəti hər kəsə məlumdur. “Buna görə də, Fransanın bu fəaliyyətindən dərş çıxarması daha faydalı olardı. Biz bir daha Fransa tərəfindən Azərbaycana qarşı qarayaxma kampaniyasını dayandıрмаğı tələb edirik”, -deyə açıqlamada bildirilib.

Azərbaycan dünyanın ən yüksək təhlükəsizlik indekslərindən birinə sahibdir

Regional təhlükəsizliyin qaraniti sayılan Azərbaycan həm də global miqyasda sabitlik identikliyinə görə yüksək yer tutur. Kiçik və ya böyük həcmli kataklizm-lərdən uzaq olan, dini-millə müstəvidə qarşıdurmaların yaşanmadığı ölkəmiz multi-kultural dəyərlərə verdiyi töhfələr və sivilizasiyalararası dialoqun gücləndirilməsindəki roluna görə şöhrət tapıb. Bu fakt isə özlüyündə Azərbaycanın təhlükəsiz ölkə kimi assosiasiya olmasına yol açır. Dünyanın bir çox ölkələrini təmsil edən diplomatlar, tanınmış ictimai-siyasi şəxslər, idmançılar, incəsənət xadimləri ölkəmizdəki

qələdə, həmçinin Azərbaycanın, eyni zamanda, cinayətkarlığın yayılma miqyasına görə dünyanın ən təhlükəsiz 20 ölkəsi siyahısına daxil edildiyi faktı diqqətə çatdırılmışdı. Qeyd olunmuşdu ki, sözügedən siyahı ölkələr və şəhərlər üzrə dünyanın ən böyük statistik məlumat bazasına malik “Numbea” resursu tərəfindən tərtib edilib.

sabit durumu yüksək dəyərləndirirlər. Azərbaycan dünyada təhlükəsizlik indeksinə görə ən yüksək mövqelərdə yer tutur.

Bütün kontekstlərdə ölkəmizə qarşı qarayaxma, şər-böhtan kampaniyası yürüdən Fransa bu dəfə ölkəmizin təhlükəsizlik amili kimi çıxış etməsini şübhə altına alıb. Belə bir güllünc və yalan iddia ilə çıxış edən Fransanın Avropa və Xarici İşlər Nazirliyi Azərbaycanda guya Fransa vətəndaşlarının saxlanıldığı və hədəfə alındığı barədə əsassız fikirlər səsləndirib. Qurum bu iddiaları səbəb gətirirək, Azərbaycana dair sort səyahət xəbərdarlığı edib.

Qlobal indeksə görə...

Qeyd edildiyi kimi, Azərbaycana səfər edən bütün ölkələrin vətəndaşlarının, hətta adi turist məqsədilə ölkəmizə gələn insanlardan diplomatik səfərə gələn nümayəndələrə qədər hər kəsin təhlükəsizliyi ən yüksək səviyyədə qorunur. Fransanın bu məsələ üzərindən manipulyasiya aparması cəhdi isə başadüşüləndir - son dövrlərdə rəsmi Parisin adının daha çox neokolonializm, müstəmləkəçilik, istismarçılıqla paralel səsləndirilməsi Makron hökumətinə narahət etməyə bilməzdi. Bunun əksinə, ölkəmizdəki təhlükəsiz mühitin varlığı ilə bağlı yayılan xəbərlər, hazırlanan məqalələr fakt kimi ortadadır - məsələn, bu ilin martında baş qərarı ABŞ-ın Nyu-York şəhərində yerləşən Xarici Siyasət Assosiasiyasının xəbər saytında “Dünyanın ən təhlükəsiz ölkələri hansılardır?” sorluvhəli məqalə dərc edilmişdi. Tanınmış politoloq və jurnalist Dona Qrasiya, Diplomatiya Mərkəzinin təsisçisi və baş direktoru Reyçel Avrahamın müəllifi olduğu məqalədə Qlobal Terrorizm İndeksi-nə (QTI) görə Azərbaycanın dünyanın ən təhlükəsiz ölkələrindən biri kimi 141 ölkə arasında 18-ci yerdə qərarlaşmışdı. Xatırladaq ki, Qlobal Terrorizm İndeksi dünya əhalisinin 99,7 faizinin məruz qaldığı terror təsiri təhlil edən hərtərəfli araşdırma-dır. Burada terror hadisələrinin və ölüm hallarının sayı, terrorla mübarizə, terrorla bağlı aparılan araşdırmaların effektivliyi və bir çox digər göstəricilər nəzərə alınır. Mə-

Parisin “kontur-arqumenti”, yaxud Avropada ifşa edilən casus şəbəkəsi...

O ki qaldı Fransanın “əsas” gətirdiyi hadisəyə - ötən ilin son ayında baş verənlərə, bu tamamilə fərqli bir məsələdir. Bununla bağlı Qərbi mətbuatında belə məlumatlar yayılmışdı - bildirilirdi ki, Ukrayna, Moldova, Gürcüstan, Azərbaycan, Şərqi Avropa, Yaxın Şərq və Mərkəzi Asiya-nın bir sıra ölkələrində müxtəlif əməliyyatlara cəlb edilmiş Fransa xüsusi xidmət orqanlarının geniş agentura şəbəkəsi Azərbaycanda ifşa olunub. Məsələ Fransa səfirlik daxili rezidenturasının Azərbaycan ərazisində əslində Fransanın “tərəfdaşı” kimi bilinən ölkələrin nümayəndələrinə qarşı çox arxayın kəşfiyyat əməllərinə görə diqqətə düşməsi ilə başlamışdı və araşdırma bir-biri ilə əlaqəli xüsusi şəbəkəni aşkarlamağa imkan verən çox maraqlı aspektləri üzə çıxarmışdı. Uzun illər Fransa casus şəbəkəsinin ştat-dankənar əməkdaşı olmuş Fransa vətəndaşlarından biri könüllü olaraq Azərbaycan hüquq-mühafizə orqanları ilə əməkdaşlığa tə-

şəbbüs göstərmişdi. Beləliklə, Fransanın ölkəmizin təhlükəsizliyi ilə bağlı “kontur-arqumenti” iflasa uğrayır - hər şey qanun çərçivəsində və hüquqi şərtlər daxilində öz həllini tapıb. Həmin dövrdə Fransanın Azərbaycandakı səfiri Ann Buayon Xarici İşlər Nazirliyinə (XİN) çağırılmışdı və səfirliyin iki əməkdaşının diplomatik statuslarına uyğun olmayan və “Diplomatik əlaqələr haqqında” 1961-ci il Vyana Konvensiyası ilə ziddiyyət təşkil edən fəaliyyətinə görə Azərbaycan hökuməti tərəfindən “persona-non-grata” (arzuolunmaz şəxs) elan olunduğu Fransa səfirinin diqqətinə çatdırılmışdı. Beləliklə, qanuni prosedur həyata keçirilmişdi. Beləliklə, Fransa növbəti dəfə fakt qarşısında qalır - yalanları ortaya çıxır, məkrli ifşa edilir. Bütün bunlar isə rəsmi Parisin ölkəmizə qarşı qısqanc münasibətinə və erməniperəst mövqeyindən qaynaqlanır...

P.SADAYOĞLU

Vergi ödəyicisinin borcu ödəmə qabiliyyəti müəyyənəlib

Nazirlər Kabinetinin qərarına əsasən, “Vergi ödəyicisinin vergi borcunu ödəmə qabiliyyətinin müəyyənəndirilməsi Qaydası” təsdiq edilib. Qayda Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin 85.6.2-ci maddəsinin ikinci cümləsinə əsasən hazırlanıb və vergi öhdəliyinin yerinə yetirilməsi müddətinin uzadılması ilə bağlı müraciət etmiş vergi ödəyicisinin vergi borcunu ödəmə qabiliyyətinin müəyyənəndirilməsi ilə bağlı məsələləri tənzimləyir.

Qaydaya əsasən, vergi orqanı tərəfindən vergi ödəyicisinin orta aylıq gəlir və xərcləri müəyyənəndiriləcək. Belə ki, gəlir vergisi ödəyicisi olan şəxsin əvvəlki hesabət ili üzrə təqdim etdiyi və kameral vergi yoxlaması keçirilmiş gəlir vergisi bəyannaməsi üzrə ümumi gəlirlərini və xərclərini əksə etdirən məbləğlər 12-yə bölünməklə orta aylıq gəlir və xərc hesablanacaq. Sadələşdirilmiş vergi ödəyicisinin gəlir və xərcləri isə başqa üsulla müəyyən olunaçaq. Həmin ödəyicinin əvvəlki hesabət rübü üzrə təqdim etdiyi və kameral vergi yoxlaması keçirilmiş sadələşdirilmiş vergi bəyannaməsinə əsasən, satışdankənar gəlirləri də daxil olmaqla təqdim etdiyi sənədlər əsasında xərcləri 3-ə bölünməklə orta aylıq gəlir və xərcləri çıxarılacaq.

Yeni fəaliyyətə başlayan vergi ödəyicisinin orta aylıq gəlir və xərcləri isə faktiki fəaliyyət göstəricilərinə, yəni gəlir, mənfəət və ya sadələşdirilmiş vergi bəyannaməsi formasında tərtib edilməklə və sadələşdirilmiş vergi ödəyicisi üzrə təqdim olunmuş xərc sənədlərinə əsasən hesablama aparılacaq. Bu metod üzrə həmin vergi ödəyicisinin fəaliyyət göstərdiyi ayların sayına bölünərək orta aylıq gəlir və xərcləri təyin olunaçaq. Bir məsələni də nəzərə almaq lazımdır ki, vergi orqanı borcun olub-olmamasını müəyyən etmək üçün elektron vasitələrdən və məlumat bazasından istifadə edəcək. Belə ki, yeni fəaliyyətə başlayan vergi ödəyicisinin gəlir və xərclərinin, eləcə də sadələşdirilmiş vergi ödəyicisinin xərclərinin doğruluğunun təsdiqləndirilməsi məqsədilə vergi orqanı elektron qaimə-faktura, elektron alış aktı, nəzarət kassa aparatı çekləri, bank hesablarındakı vəsaitlər, eləcə də bank hesablarındakı vəsaitlərin hərəkəti və idxal-ixrac əməliyyatları barədə rəsmi məlumatlara əsaslanılacaq. Bu da vergi borcunun dəqiq və səhliş aşkarlamaqla ödəyicinin borclarının tam təfərrüatlı və həqiqiliyini təsdiq edəcək.

Vergi orqanı müasir elektron resurslara malik olduğundan ödəyicisinin xərcləri barədə zəruri məlumatları da əldə etmiş olur, ona

görə də, xərclərlə bağlı vergi ödəyicisindən hər hansı bir sənəd tələb edilməsinə də ehtiyac qalmayacaq.

Vergi ödəyicisinin əvvəlki hesabət dövrü üzrə gəlir, mənfəət və sadələşdirilmiş vergi bəyannaməsi kameral vergi yoxlamasından keçiriləndə və ya yoxlamanın keçirilməsi üçün müəyyən edilmiş müddət keçənədək, eyni zamanda vergi ödəyicisi tərfindən müvafiq bəyannamələr təqdim edilməli olduğu halda, bəyannamələr təqdim edildikdən sonra yenidən müraciət etməsi barədə məlumat verilməli.

Vergi Məcəlləsinə uyğun olaraq təqdim edilən sənədlər əsasında vergi ödəyicisi tərəfindən sahibkarlıq fəaliyyəti ilə bağlı olmayan, habelə Vergi Məcəlləsinə uyğun olaraq gəlirdən çıxılmayan xərclərin çəkilməsi aşkar edilərsə, mütləq olaraq səbəst vəsaitin məbləği artırılacaq. Vergi ödəyicisinin borcu səbəst vəsaitinin 1,3 misindən artıq olarsa, bu hal vergi ödəyicisinin borcunu birdəfəyə ödəmə qabiliyyətinin olmaması kimi qiymətləndiriləcək. Bu zaman vergi öhdəliyinin yerinə yetirilməsi müddəti vergi orqanının qəra-

rı ilə sahibkarın seçimindən asılı olaraq Vergi Məcəlləsinin 85.10.1-85.10.3-cü maddələrində göstərilən qaydada uzadılacaq.

NK-nın təsdiq etdiyi qaydada digər bir mühüm məqam dövlət büdcəsindən və büdcədənkanar dövlət fondlarından ayrılan vəsait hesabına işğaldan azad edilmiş ərazilərin bərpası və yenidən qurulması, habelə avtomobil yollarının, körpülərin, tunellərin və digər yol qurğularının layihələndirilməsi, tikilməsi və digər işlər çərçivəsində yaranan borcların ödənişi ilə bağlıdır. Belə ki, qeyd olunan sahələrdə işləri həyata keçirən publik hüquqi şəxsə, hüquqi şəxs statusuna malik olmayan təşkilatlara, onların təsərrüfat cəmiyyətlərinə, filial və nümayəndəliklərinə ödənilən avanslara görə ƏDV borcu yarandığı halda vergi

ödəyicisinin borcu birdəfəyə ödəmə qabiliyyətinin olmaması kimi qiymətləndiriləcək.

Ümumiyyətlə, vergi borcunun ödəmə qabiliyyətinin müəyyənəndirilməsi ilə bağlı yeni qaydalar vergi inzibətçiliyinin təkmilləşdirilməsi istiqamətində aparılan tədbirlərin bir hissəsidir. Son illərdə Vergi Məcəlləsində edilmiş mühüm dəyişikliklərdən biri kimi vergi borclarının yığılmasının effektivliyinin artırılmasıdır. Bu istiqamətdə əsas mexanizmlər həm sahibkarlara vergi borclarının alınmasına möhlət verilməsi, həm də ödəmə qabiliyyətinin imkanlarının dəqiqləşdirilməsi ilə bağlıdır.

Qeyd edək ki, Azərbaycanın vergi orqanı vergi sistemində borc həcmiminin tərkibini müəyyənəndirmək, yaranmış səbəblərini aradan qaldırmaq sahəsində qabaqcıl təcrübəni də öyrənir, müvafiq tövsiyələri nəzərə alır. Dünya Bankının vergi mütəxəssisləri ilə əməkdaşlıq çərçivəsində vergi borclarının alınması sahəsində müasir alətlərlərin tətbiqi öyrənilməkdədir. Bütün bu tədbirlər vergi borcunun yığılmasında istifadə olunan alternativ alətlər, borcların alınması üsulu və digər məqsədlərə xidmət edir.

ELBRUS

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi (KTN) 2024-cü ilin “Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili” elan edilməsi və 2024-cü ilin noyabrında Bakıda keçiriləcək BMT-nin İqlim Dəyişiklikləri üzrə 29-cu Tərəflər Konfransının (COP29) çağırışları nəzərə alaraq iqlim dəyişmələrindən təsirlənən kənd təsərrüfatı sektorunda yaşıl innovasiyalara üstünlük vermək niyyətindədir. Bu məqsədlə sudan səmərəli istifadəni və ətraf mühitin qorunmasını nə dəstəkləmək məqsədilə müasir suvarma

sistemləri tətbiq edilən əkin sahələrində əlavə əkin subsidiyası - “yaşıl subsidiya” veriləcək. Aqrar Subsidiya Şurasının qərarına əsasən, gələn ildən müasir suvarma sistemləri tətbiq edilən əkin sahələrinə görə 60 manat məbləğində əlavə əkin subsidiyası tətbiq olunaçaq.

“Yaşıl subsidiya” çərçivəsində 2024-cü

il sentyabrın 1-dən 2025-ci il mayın 31-dək salınan, 1 hektara minimum 1500 tingin əkilədiyi tarlaqoruyucu zolaq bitkilərinin hər hektarına görə 1000 manat məbləğində əkin subsidiyası təyin olunub. Bundan əlavə, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə müasir suvarma sistemləri tətbiq edilən əkin sahələrində becərilən donlu və donlu paxlaxlara görə əkin

“Yaşıl subsidiya” çərçivəsində fermerlərə daha çox dəstək göstəriləcək

“Yaşıl subsidiya” nədir?

“Yaşıl subsidiya” ətraf mühiti və dayanıqlı iqtisadi fəaliyyətləri dəstəkləmək məqsədilə dövlətlər və digər təşkilatlar tərəfindən təmin edilən maliyyə dəstək proqramlarının bir alətidir. Bu subsidiyalar ətraf mühitə olan mənfi təsirləri azaltmaq, dayanıqlı inkişafı təşviq etmək və iqlim dəyişiklikləri ilə mübarizə aparmaq üçün istifadə olunur. “Yaşıl subsidiya”nın əsas məqsədlərindən biri də ətraf mühitin qorunmasıdır: Karbon emissiyalarını azaltmaq, hava və su çirkliliyini önəlmək və ekosistemləri qorumağa xidmət edir. Həmin təşviqlər aqrar sahədə fəaliyyət göstərən müəssisələri və fermerləri karbon oksidi azaldan texnologiyalardan daha çox istifadə etmək, eləcə də ənənəvi enerji mənbələrini istifadəsi artırmaq, dayanıqlı inkişaf, eyni zamanda, innovasiya və texnologiya yönümlü aqrar yeniliklərə keçmək məqsədi daşıyır.

Dünya ölkələrində “yaşıl subsidiya”

növləri çoxdur. Onlardan biri birbaşa maliyyə dəstəyidir ki, bu mexanizmin köməyiylə günəş panellərinin və ya külək türbinlərinin quraşdırılmasını dəstəkləyən sahibkarlara xüsusi subsidiyalar verilir. İkinci bir mexanizm vergi, kredit və maliyyə təşviqləridir. Bu alət çərçivəsində ətraf mühitə dostu layihələr üçün aşağı faizli kreditlər və ya xüsusi maliyyə seçimləri nəzərdə tutulur. Bu, dayanıqlı kənd təsərrüfatı layihələrinin maliyyələşdirilməsini asanlaşdırır xidmət edir. Beynəlxalq praktikada təmiz ekoloji mühit konsepsiyalarına uyğun olaraq bir çox ölkələr biznes sektorunu “yaşıl hidrogen” və “yaşıl enerji”yə cəlb etmək, onların bu sahəyə sərmayə qoyuluşlarını təşviq və motivasiya etmək məqsədilə vergi-gömrük sistemində bir sıra müasir alətlərdən istifadə edir. Dünyada ekoloji vergilər ətraf mühitə neqativ təsir edən sahələrdə fəaliyyət göstərən müəssisələrdən tutulur. Bu növ vergilər Avropa Birliyi, ABŞ, Rusiya və digər ölkələrdə tətbiq edilir.

Digər bir subsidiyalasdırma “yaşıl vergi”dir. Bu mexanizm hazırda dünyada ən çox üstünlük verilən alətlərdən biridir. Azərbaycan hökuməti də buna xüsusi diqqət yetirir və ölkəmizdə “yaşıl enerji”yə keçid strategiyasından irəli gələn tələblər nəzərə alınmaq-

la ekoloji dayanıqlılıq təmin və təşviq edən vergi islahatlarının tətbiqinə start verilib. İqlim dəyişikliyinə qarşı mübarizənin hazırda daha da aktuallaşdığı və beynəlxalq koalisiyanın öz kapitallarını dayanmadan “yaşıl

texnologiyalara” yatırdığı dövrdə “yaşıl vergilər”in tətbiqi də geniş xarakter almaqdadır.

“Yaşıl vergi”nin tətbiqi həm də ekoloji sahədə fəaliyyəti göstərən, ətraf mühitin sağlamlaşdırılmasına töhfə verən biznes subyektlərinin, eləcə də bərpaulanan enerji mənbələrinin istehsalında fəal rol oynayan xarici sərmayəçilərin bu tipli layihələrə marağının artırılmasına və investisiyaların stimullaşdırılmasına xidmət edir. Eyni zamanda, istilik effekti yaradan qazların - karbon dioksid (CO2), metan (CH4), azot oksidi və xlor-fülör birləşmələrin konsentrasiyasının azaldılmasıdır.

“Yaşıl subsidiya” alətlərindən araşdırma və inkişaf fonları da mühüm yer tutur ki, bu siyasət çərçivəsində ətraf mühitə dost texnologiyaların geniş tətbiqi, tükenməyən enerji mənbələrindən istifadənin genişləndirilməsi, istilik elektrik stansiyalarında mazutdan istifadənin dayandırılaraq daha təmiz yanacaq keçilməsi, enerji is-

cək, qarğıdalı və günəbaxan üzrə həm əkin, həm də məhsul subsidiyası verilməli. Həmçinin, 2025-ci ildən pambıq, şəkər çuğunduru, tütün və soya üzrə məhsul subsidiyaları müasir suvarma sistemlərinin tətbiqi baxımından fərdiləndiriləcək artırılacaq.

tehsalında su elektrik stansiyalarının və külək, günəş enerjisi stansiyalarını payının artırılması, məişət tullantılarının idarə edilməsi layihəsi üzrə emal zavodlarının yaradılması, aqroparkların sayının çoxaldılması, az karbonlu enerji səmərəliliyinin təmin olunması, bərpa olunan enerji texnologiyalarından istifadənin maksimum səviyyəyə çatdırılması nəzərdə tutulur. Həmin istiqamətlərdə fəal mövqə sərgiləyən biznes nümayəndələrinə, o cümlədən aqrar və aqrar-sənaye layihələrində yeni innovativ texnologiyalar, ekoloji təmiz məhsul istehsalı üzrə yeniliklər tətbiq edən və təşəbbüslərlə çıxış edən sahibkarlara güzəştlər verilir, dəstək göstərilir.

Ümumilikdə, “yaşıl subsidiya”lar ətraf mühitin qorunması və dayanıqlı inkişaf məqsədlərinə çatmaq üçün müasir vasitədir və dünya ölkələri bu cür mexanizmləri aqrar inkişafın vacib predmeti hesab edir.

ELBRUS

Internews

Local voices. Global change.

“Internews” məcburi dəyişikliyə əl atır

Uzun illər ərzində postsovetin bəzi ölkələrinə qarşı “yumşaq güc” predmetindən istifadə etməklə yürüdülmə Qərbin “regional siyasət” ştrixləri yenidən dalana dirənib. Bu dövrdə xüsusilə Cənubi Qafqaza münasibətdə “fərdi standartlarına” əsaslanan, özünün yaratdığı media və sosial şəbəkə “fenomenizmi” Azərbaycanda açıq şəkildə süquta uğradı. Bunu faktlar da göstərir.

Məsələn, KİV-də yayılan məlumata görə, may ayında ABŞ səfirliyinin, həmçinin, ABŞ mənşəli “Internews” təşkilatının nümayəndələri ilə onların Azərbaycandakı tərəfdaşları arasında onlayn formatda görüş keçirilib.

“Internews” adından toplanmış qurumun Azərbaycan üzrə nümayəndəsi Farhod Rahmatov, o cümlədən, təşkilatın “Müstəqil məzmun istehsalının genişləndirilməsi” proqramının (Expanding Production of Independent Content) direktoru Agneta Sirbu qoşulub. Görüşdə əsas müzakirə mövzusu “Internews” tərəfindən 2023-cü il ərzində, o cümlədən, 2024-cü ilin birinci rübündə Azərbaycanda maliyyələşdirilən media orqanlarının fəaliyyəti olub. Yekun rəy verilib ki, bu dövr ərzində “Internews” tərəfindən maliyyələşdirilən media layihələri özünü doğrultmayıb. “Araşdırmalar, yazı və video materiallar Azərbaycan cəmiyyətində ciddi reaksiya doğurmayıb. Məhdud auditoriya cəlb edə bilib”.

Gizli fəaliyyət, qeyri-şəffaf maliyyə...

Vurgulayaq ki, “Internews” ABŞ təşkilatıdır. 100-dən çox ölkədə fəaliyyət göstərib. Parisdə, Londonda regional ofisləri var. 2015-ci ilə qədər “Internews -Azərbaycan” adlı filiali ilə bizim ölkəmizdə də fəaliyyət göstərmiş. 2014-cü ildə Azərbaycanda “Qrant haqqında qanun”a edilən dəyişikliklərdən sonra fəaliyyətini dayandıraraq. Çünki şəffaf formada işləyə bilməyib. Qanun

Əslində Qərbin maliyyəsi ilə şəbəkələnmə bu qrupların məğlubbiyyəti mühüm arqumentlərə söykənir. Mövzu ilə bağlı bəzi mühüm nüanslar diqqəti cəlb edir.

- Qərbin regionla bağlı “yumşaq güc” planları 2020-ci il Vətən müharibəsində tamamilə darmadağın edildi. Daha doğrusu, bu şəbəkə verilən ömrləri icra edə-

ABŞ-ın yeni planı...

Məğlub “yumşaq güc” qeyri-ənənəvi qruplarla əvəz edilir

Məğlubbiyyətin səbəbləri...

açıq “mesajlar” verir, həmin qeyri - milli kalonun nəzarətindəki media vasitələri bu və ya digər şəkildə təxribatlar törətməyə çalışır, xüsusilə sosial şəbəkələrdə Azərbaycanın uğurlarına qarşı polemikalar təşkil edirdilər;

- Ölkəmizdəki sabit və sakit siyasi mühit bu və ya digər şəkildə şantaj məruz qalırdı. Siyasi qüvvələrin milli məsələlərdəki həmrəyliyi həmin dairələrdə qı- cıq yaradırdı - bunun nəticəsi idi ki, sosial şəbəkə platformalarında bütövlükdə Azərbaycanın ictimai-siyasi mühiti hədəfə alınır, Qərb institutları tərəfindən direktivlərə əsaslanan planlar ixrac edilir;

- Xüsusi anlamı olan günlərdə, hətta bayram-

larda belə cəmiyyətin diqqətini cəlb etmək üçün qeyri-əxlaqi aksiyaların təşkilinə cəhdlər olunur, “feminist” adı altında yaradılan şəbəkənin fəaliyyəti üçün zəmin formalaşdırılırdı.

Bu siyahı daha da artırmaq olar - bütün bu nüanslar antimilli şəbəkənin yeni dövr üçün əl atdığı, amma bütün hallarda iflasa uğradığı platformalardır. Beləliklə, illərlə özünün maliyyələşdirdiyi bəzi “siyasi müxalifət”dən hansısa siyasi aktivlik görməyən Qərbin maliyyə qaynaqları, planlaşdırma institutları bu yollarla bir sıra ölkələrin, o cümlədən Azərbaycanın ictimai-siyasi həyatına nüfuz etməyə çalışdı. Qeyd edək ki, bütün planlar Qərbin ölində partladı - antiqələbə mesajları cəmiyyət tərəfindən tam şəkildə boykot edildi, feminist və LGBT əsaslı vasitələr önə çıxa bilmədilər, nəhayət media və sosial şəbəkələr üzərindən aparılan şərböhtan kampaniyası sabun köpüyü kimi dağıldı...

Qiyafə dəyişsə də...

Beləliklə, oxları daşa dəyən Qərb məcburən yeni planlar qurur - xüsusilə, üç seçkin keçirirdi, “Formula 1” və COP29 kimi böyükmiqyaslı tədbirlərin baş tutacağı 2024-cü ilin qarşısında dövrü üçün məcburi addımlar planlaşdırılır - KİV-də yayılan məlumata görə, şəbəkələr böhrandan çıxmaq, yerli auditoriyaya nüfuz etmək üçün vasitələr nəzərdən keçirilib. Yeni maliyyə büdcəsinin yeni istiqamətlər üzrə sərf edilməsi məqbul sayılıb. Bu kontekstdə 2024-cü ilin iyun ayında “Internews”-ın Azərbaycanda tərəfdaş təşkilatlar üçün keçirdiyi “milli çağırış” (“National call) qrant müsabiqəsinin nə-

ticələri də elan edilib. Bu dəfə müsabiqədə “Internews”-ın Azərbaycan üzrə qrant verdiyi ənənəvi media resursları deyil, yeni formatlı təşkilatlar qalib elan edilib. Bu sırada “HAQQ Talk Podcast” (hüquqi maarifləndirmə motivli videoçarxlar və podcastlar hazırlayır), “Dok Atelye” (gender məsələləri, feminizm motivli platforma), “Minority Magazine” (LGBT+ hüquqlarının müdafiəsi ilə məşğul olan platforma) və digərləri qaliblər sırasında yerləşdirilib...

Siyahıya diqqət yetirsək görərik ki, Qərbin yeni istiqaməti məhz cinsi azlıqlar, özünəməxsus standartlara söykənən “planlı azadlıq” konteksti, uğursuz müxaliflər və bütün bəşəri dəyərləri istisna edənəldir.

Bu ilin mayında Gürcüstan parlamentinin “Xarici təsirin şəffaflığı haqqında” qanunun qəbulu Qərbi Azərbaycana dair planlarında ciddi dəyişiklik etmək məcburiyyəti qar-

Məcburi dislokasiya və koordinator dəyişikliyi...

şısında qoyub. Bu vaxta qədər Azərbaycandakı məlum şəbəkə üzvlərinin təlimi və qanunsuz maliyyə axını üçün əsas “plasdarm” rolunu oynamış Gürcüstan artıq “təxribat şəbəkələri”nin bəslənilməsi üçün təhlükəli məkana çevrilib. Hazırda nəzarətsiz maliyyə axını və vətəndaş cəmiyyəti adı altında Azərbaycanda vətəndaş qarşındurması yaratmaq istəyən qruplar üçün yeni “ata ocağı” Çexiyadır. Yayılan məlumata görə, maliyyə təminatı, qrupların təlimatlandırılması və digər proseslər “Demokratik Təşəbbüslər İnstitutu”-nun

(DTİ)

Çexiyada məskunlaşmış üzvü Elman Fətəhə həvalə edilib. O, “Internews”-un dəstəyi ilə DTİ-ni Praqada rəsmi qeydiyyatdan keçirib. E.Fətəh yeni auditoriya formalaşdırmaq, təmsilçilərinə təlimlər keçmək üçün yerləri miqdarda maliyyə ilə təmin edilib. Xəbərlərə görə, Çexiyada qurulan şəbəkə üzvlərinə təlim və treninqlərin bir hissəsi isə Balkanlarda təşkil edilə bilər.

Yeni şəbəkənin rolu və vəzifələri isə indidən aydındır - Azərbaycan cəmiyyəti daxilində qarşıdurmalar yaratmaq üçün fərsətlər axtarmaq, bu və ya digər vasitələrlə keçiriləcək mühüm tədbirlərə qara yaxmaq, Azərbaycan realitələrini təhrif etmək və Qərbin arzu-istəklərini ifadə etmək. Arxada qalan proseslərdə epizodik də olsa

Yeni “aksiyalar” COP29 -a hədəflənib...

yadda qalmayan şəbəkənin planlaşdırdığı yeni aksiyaların COP29 dövrünə təsadüf edə biləcəyi vurğulanır.

Təbii ki, bundan əvvəlki tədbirlər və ya siyasi əhəmiyyətli proseslərdə boy göstərə bilməyən Qərb maliyyəsinin kölələrinin COP29-da hansısa “uğura” imza atacağına özəri belə inanmırlar. Azərbaycan cəmiyyəti heç bir zaman bu kimi təxribatçı qruplara inanmayıb, onları dəstəkləməyib.

P.İSMAYILOV

Erməni terrorunun təzə siması...

ABŞ vətəndaşı olan Aram Bransonu kim, necə himayə edir?

Ermənilərin terrorçu mahiyyəti əsrlərdir ki, dəyişmir - harada, hansı qitədə və ya hansı ölkənin vətəndaşlığında yaşamalarından asılı olmaya-raq məkrli və çirkin niyyətləri

onlar üçün “pasporta” çevrilib. Bu fakt ötən həftə bir daha təsdiqləndi. Belə ki, ABŞ və Azərbaycan mediasının ortaq gündəmi sayılan erməni-əsilli Aram Bransonun azər-

baycanlılara qarşı istifadə üçün bomba hazırlamağa cəhd göstərməsi və onun federal xəttə verilməsi qeyd olunan fikirləri təsdiqləyir...

“Təsadüfi partlayış”la başlanan terror...

İlk olaraq qeyd edək ki, bilavasitə terrorçu fəaliyyətlə məşğul olan erməni əsilli Aram Bransonla bağlı araşdırmalar, onun fəaliyyəti və detalları ilə bağlı məsələlər bir il öncədən aşkarlansa da, fakt bu günlərdə ortaya çıxıb. 2023-cü ilin yanvarında Çikaqo Dövlət Universitetinin yataqxanasındakı otağında barıtı “bilmədən” işə salaraq partlayış törətdiyi iddia olunun Bransonun otağında axtarış aparılandan sonra təhqiqatçı kalium nitrat, kömür, kükürd və izopropil spirti aşkar etmişdilər - bu qədər maddi sübutun qarşılığında isə Aram Bransona qarşı cinayət işi başlanılmamışdı. Növbəti dəfə isə Branson 2023-cü il avqustun 20-də Bostondakı Loqan Beynəlxalq Hava Limanından Parisə, oradan isə İrəvana uçağı planlaşdıran zaman “ortaya çıxmışdı”. Lakin

baqaj yoxlanışı zamanı onun yü- kündən partlayıcı maddələr aşkarlanmışdı. Həmin vaxt da Branson sirlə bir şəkildə məsuliyyətdən yaxa qurtarmağı bacarmışdı. Maraqlıdır ki, özünü dünyaya hüquqi dövlət kimi tanıdan, sərhədləri daxilində qanunların ciddi şəkildə işlədiyi bir atmosferin olmasını iddia edən ABŞ özünün imicini bir erməni əsilli terrorçu-ya görə təhdid altına alaraq bu faktı niyə gözdərdi edib? Aram Bransonun terrorçu fəaliyyəti nədənsə ABŞ-ın bəzi hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən örtbasdır edilir. Hətta çantasından partlayıcı çıxan Branson bunu təkzib edib və yalan ifadə verib. Bu da onun saxlanılması üçün əsasə çevrilməyib - görərsən, ABŞ hüquq sistemi bir terrorçu- nu, çantasında partlayıcı maddə gözdərdənə hansı əsaslarla buraxıb?

Qeyd edildiyi kimi, ABŞ hüquq-mühafizə sisteminin məsələ ilə bağlı normal araşdırma aparmaması ilə yanaşı, faktla bağlı bir ildən sonra məlumat yayması da qaranlıq məsələlərdən xəbər verir. Əllərində aşkar faktlar olan hüquq-mühafizə orqanları niyə bu qədər gözləyiblər? Bu, ABŞ-da terroru himayə edənlərin varlığından xəbər verən fakt deyilmi?

kə kimi ayrı-ayrı dövlətlərə qarşı terror fəaliyyəti ilə məşğul olan və ya onu hədəfləyən şəxsləri rahat şəkildə qəbul edir;

- Rəsmi İrəvan bölgədə sülhü pozmaq, sabitliyə xələl gətirmək, beynəlxalq miqyasda tanınan yeni realitələrə kölgə salmaq, bu günə kimi aparılan danışıqlar prosesini pozmaq üçün terrorçuların xidmətindən bariz şəkildə istifadə edir.

Branson Ermənistan sərhəddindən necə keçdi?

A.Bransonun sosial media üzərindən axtarışlarına, əlaqələrinə nəzər saldıqda onun silahlı terrorizmlə əlaqələri aydın görünür. 2023-cü ilin avqustunda ABŞ-ı tərk edərək Branson Ermənistan Amerika Universitetində oxumaq üçün İrəvana getdiyini bildirib. Bu yaxınlarda əldə

edilən məlumatlar onun Ermənistanla olduğunu göstərir. Ortaya absurd bir mənzərə çıxır - ABŞ-da haqqında araşdırma aparılan, çantasından partlayıcı maddələr çıxan, bir dəfə partlayış törədən və ən əsası açıq hədəflərlə bağlı terrorçu niyyətlərini bəlli edən birisi rahat şəkildə Ermənistanın dövlət sərhəddindən keçərək bu ölkəyə “təşrif buyurub”. Ortada iki məqam var: - Ermənistan bəlli olduğu və deyildiyi kimi (hətta özü etiraf etməsə belə) birbaşa terroru himayə edən, onu maliyyələşdirən öl-

Erməni şəbəkəsi Bransondan istifadə edir

Bransonun terror fəaliyyəti ilə məşğul olması bütün detalları ilə ortadadır. Sonradan aparılan araşdırmalar, onun kompüterindəki faktlar, videolar, həmin videolar da adıçəkilən inqilabçı və terror təşkilatları bunu açıq şəkildə göstərir. Yəni, ortadakı faktların hər biri Bransonun fəaliyyət sferası-

nın terror, hədəfinin isə istiqamətini açıq şəkildə ortaya qoyur. Bu kimi ciddi bir məsələnin gizlədilməsi isə Bransonun həm də “xüsusi tapşırıq” icraçısı olması şübhəsini yaradır. Ortadakı faktlar bunu deməyə əsas verir - eyni zamanda, Bransonun faktoloji sübutla ortaya çıxan terror niyyətlə-

rinin hədəfinə diqqət yetirdikdə bəlli olur ki, Bransondan istifadə etməyə çalışanlar bölgədə sülhün və ya sabitliyin yaranmasına istəmərlər. Başqa sözlə, ABŞ-dakı erməni lobbisinin təsiri altındakı şəbəkə Branson vasitəsilə öz qaranlıq niyyətlərini həyata keçirməyə çalışıb.

sülhün keşikçisi” adını üzərinə yarlq edən Vaşinqton digər tərəfdən açıq terror hədəflərinə himayə edir.

Amma hər kəs anlamalıdır ki, Ermənistanın apardığı siyasət bumeranq effekti ilə onun özünə qayıdır - bütün dünya onların qeyri-adekvat, terrorçu, dağıdıcı mahiyyətləri ilə yaxından tanış olurlar. Bölgənin ən güclü dövləti sayılan Azərbaycan bu faktları, sübutları dünya ictimaiyyətinə təqdim edir - yeni global realitələrdə sülhə kimin mane olduğunu, sabitliyin kim tərəfindən hədəfə alındığını açıq istiqamətlə göstərir. Sadəcə olaraq bəzi güclərin bu kimi xoşagəlməz oyunlarda hətta ən sadə şəkildə rol almaları belə təsəffüfəndirici haldır. Hər kəs anlamalıdır ki, Ermənistanın destruktiv hərəkatlarını dəstəkləmək və ya ona çətir olmaq baş ucalığı gətirmir. Necə ki, Fransaya və onun prezidentinə gətirmədi...

P.İSMAYILOV

Ermənistanın terrorçu niyyətinə çətir olmaq başucalığı gətirmir...

Terrorçu xislətə malik erməni faşizminin ideoloji köləsinə çevrilmiş bu Amerika vətəndaşının fəaliyyətinə ABŞ-ın hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən göz yumulması, hətta bəzi hallarda yardımların edilməsi başadüşülən

deyil. Bir tərəfdən Azərbaycanın bölgədə yaratdığı sülh və əməkdaşlıq platformasını dəstəklədiyini deyən ABŞ digər tərəfdən erməni-əsilli terrorçu vətəndaşının bu qədər böyük cinayətlərini pərdələyir. Bir tərəfdən “dünyada

Zatulin öz dövlətinə qarşı...

O, növbəti dəfə separatçılara “dəstək” nümayiş etdirib

Kostyanın arzusu...

Rusiya Dövlət Dumasında komitə sədrinin müavini olan Zatulin növbəti dəfə sentyabrın 3-də Qarabağdakı keçmiş separatçı rejimin yaradılmasının “ildönümü” ilə bağlı təbriki ilə “gündəmə” gəlib. O, məktubunda Bakıda məhkəməsinə gözləyən Qarabağ separatçılarının təəssübkeşi rolunda da çıxış edib. Bako Saakyan, Arkadi Qukasyan, Ruben Vardanyan və digər terrorçu-separatçılara dəstək nümayiş etdirib. “Allahdan arzu edirəm ki, onların başına bir iş gəlməsin və tez bir zamanda ailələrinə, Ermənistanə qayıtsınlar”, - deyər o, bildirib. Zatulin hətta Azərbaycan torpaqlarında guya erməni tarixi mədəni abidələrinin məhv edildiyini uydurub, amma bu barədə heç bir fakt ortaya

qoya bilməyib. Əksinə, bir faktı deyər bilərəm ki, tarixi məmərlik abidəsi olan Xudavəng məbədi 1992-2020-ci illərdə ermənilərin təcavüzünə məruz qalıb. İşğal dövründə erməni apostol kilsəsinin dəstəyi və Ermənistan dövlətinin vəsaiti hesabına monastırda “bərpə” adı altında qanunsuz işlər görüldü. Məhz torpaqlarımız işğaldan azad ediləndən sonra monastırda qalan erməni keşiş və rahiblər abidələrdəki qədim freskaları xarici mütəxəssislərin iştirakı ilə xüsusi üsulla kəşib götürüb, qanunsuz olaraq Azərbaycanın ərazisindən çıxarıblar. Xudavəng monastır kompleksinin zəng qülləsində yanaşı qoyulmuş bir-birinin üstündə iki dairəvi xonça və həyat ağacı şəklində xaç kompozisiyalı xaçdaşlar və kitabələr də işğal dövründə sökülərək tələn edilib.

Ermənipərəst rus deputata xatırlatma

Xatırladaq ki, 2020-ci ilin dekabr ayında İrəvanda keçirilən sərgidə Xudavəng monastır kompleksindən oğurlanmış zəng, daş kitabələr, freskalar, xalçalar və Azərbaycan Respublikasına məxsus digər mədəni irs nümunələri qanunsuz olaraq nümayiş etdirilib. Daha sonra qanunsuz olaraq “VII-XIII əsrlərdə erməni xristian kilsələrində freskalar” adı altında İtaliyanın Padua şəhərində açılmış sərgidə Xudavəng monastırının freskaları “erməni ənənəvi incəsənət nümunələri” kimi təqdim olunub. Halbuki Qarabağdakı kilsələr alban kilsələridir. Za-

təhlükəsizliyin bərqərar olmasına və Cənubi Qafqaz regionunda sabitliyə töhfə verməyə hazır olduğunu bəyan edib. Polad Bülbüloğlu qeyd edib: “Bu müsbət fonda ölkəsinin rəsmi mövqeyinə qarşı çıxan “Vahid Rusiya” partiyası üzvünün destruktiv hərəkətləri göstərir ki, o, nəinki bununla razı deyil, həm də dövlət başçısının fikrinə hörmət etmir”. Diplomat Dövlət Dumasının sədrinə müraciət edərək, ondan bu məsələyə prinsipial yanaşmağı və gələcəkdə Zatulinin bu cür təxribatçı hərəkətlərinin qarşısını almaq üçün mümkün olan bütün tədbirləri görməyi xahiş edib.

Rusiyadakı səfirimizdən Dövlət Dumasının sədrinə müraciət

Digər məqam ondan ibarətdir ki, Zatulin sıradan biri deyil, Rusiya Dövlət Dumasının MDB, Avrasiyaya inteqrasiya və həmvətənlərlə əlaqələr üzrə komitəsinin sədr müavini-dir. Bu addımı ilə onun hədəfi sübhəsis ki, Rusiya ilə Azərbaycan arasında ikitərəfli strateji münasibətlərə kölgə salmaq cəhədidir. Yeri gəlmişkən, Azərbaycanın Rusiyadakı səfiri Polad Bülbüloğlu Konstantin Zatulinin qonardma “DQR-in müstəqillik günü” əlaqədar videomüraciəti ilə bağlı Dövlət Dumasının sədri Vyacheslav Volodine məktub ünvanlayıb. Polad Bülbüloğlunun məktubunda Dövlət Dumasının sədrinə diqqətinə Zatulinin “növbəti çirkin hərəkəti” çatdırılır. Diplomatiyamız yazıb: “Zatulin özünün təxribat xarakterli müraciətində guya “Rusiyadakı qayğıkeş insanlar” adından çıxış edərək separatçılara dəstək verir və bununla da artıq başa çatmış münaqişəni canlandırmaq üçün xəyalı ümidlərlə erməni

cəmiyyətində revanşist qüvvələri yenidən təhrik edir. Üstəlik, o, çıxışında separatçı rejimin keçmiş rəhbərlərini və əlləri günahsız azərbaycanlıların qanına bulaşmış digər terrorçuları nəzərdə tutur”

Məktubda vurğulanır ki, Ermənistanla “persona non-grata” elan olunan Zatulin Rusiya cəmiyyətində ekspansionist baxışları və hekayələri təbliğ etməkdə davam edir, Rusiyada yaşayan erməni millətindən olan himayədarlarının siyasi sifarişlərini yerinə yetirir, eyni zamanda, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və suverenliyinə qarşı yönəlmis təxribat xarakterli fəaliyyətləri ilə Azərbaycan-Rusiya münasibətlərinə xələl gətirmək məqsədi güdür. Səfir xatırladıb ki, ötən ay prezident Vladimir Putinin Azərbaycana dövlət səfəri zamanı tərəflər əməkdaşlığın yüksək səviyyəsini bir daha təsdiqləyib, Rusiyanın dövlət başçısı da uzunmüddətli sülhün,

Rusiya ilə Azərbaycan arasında mütəfəqlik münasibətləri mövcuddur və bu, regional və beynəlxalq əməkdaşlıq nöqtəyindən mühüm əhəmiyyətə malikdir. Lakin erməni diasporunun və lobbisinin direktivləri əsasında fəaliyyət göstərən şəxslər bu münasibətlərə xələl gətirməyə çalışırlar. Rusiya Dövlət Dumasının üzvü Konstantin Zatulin də belələri sırasında yer alır. Onun son açıqlamaları, eləcə də əvvəllər yol verdiyi qanunazidd hərəkətlər bu şəxsin konkret olaraq erməni lobbisinin təlimatları əsasında fəaliyyət göstərdiyini nümayiş etdirir.

parmaqda davam etmək.

Ümumiyyətlə, Zatulin əvvəllər də separatçılara dəstək nümayiş etdirib. O, hətta 2010-cu il mayın 23-də Qarabağ separatçıları tərəfindən keçirilən “parlament seçkilərində” “müşahidəçi” kimi iştirak edib. Bu səbəbdən də, Zatulin Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin “persona non-grata” siyahısına düşüb. Zatulinin Bakıda həbsxanada barəsində çıxarılaçaq hökmü gözləyən Ruben Vardanyana dəstək verməsinə gəlincə, onları sıx dostluq birləşdirir. Zatulin uzun illər məhz Vardanyandan aldığı tapşırıq və əmrlərə uyğun fəaliyyət göstərir. Bu mövqeyi də neçə illərdir həyata keçirir. Həm 2020-ci il İkinci Qarabağ müharibəsi, həm də Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü təmin etməsindən sonra bu prosesi müşahidə edirik.

Zatulin “vəfa borcu”nu ödəyir?

Rəsmi Bakının yürütdüyü müstəqil xarici siyasət, dövlətlərarası münasibətlərdə sərgilədiyi balanslı mövqə bəzi qüvvələrin istərik vəziyyətə salıb. Əslində, bu şəxs ilk olaraq öz ölkəsinin siyasətinə qarşı çıxır. Lakin onun kimilərin məqsədi nə olursa olsun, istər Rusiyanın dövlət başçısı və hökumət təmsilçiləri, istər Rusiya cəmiyyətində nüfuz sahibi olan ziyalılar və ictimaiyyət nümayəndələri Azərbaycan dövləti ilə əlaqələrin Moskva üçün nə qədər əhəmiyyətli olduğunu fərqindədir. Dəfələrlə bəyan edilib ki, Rusiya bu münasibətlərin daha da inkişafına səy göstərir. İndi hansısa bir siyasi təxribatçının, erməni diasporunun maddi dəstəyi ilə fəaliyyət göstərən qeyri-ciddi “siyasətçi”nin bu münasibətləri hədəf alması heç bir nəticə verməyəcək.

Beləliklə, ermənipərəst Zatulinin təxribatları heç bir nəticə verməyəcək.

İndiyə qədər belə cəhdləri çox olsa da, buna nail ola bilməyib. Bakı və Moskvanın indiki mütəfəqliyi fonunda Zatulinin təxribat cəhdləri sabun köpüyündən başqa bir şey deyil. Çünki Qarabağda separatizm bir daha baş qaldıra bilməyəcək şəkildə məhv edilib, Azərbaycan öz suverenliyini təmin edib. 2 sentyabr tarixi də İrəvana qaçmış və Ermənistan hakimiyyəti tərəfindən də kinca atılmış bir ovuc separatçıdan, bir də onlarla eyni mahiyyətə sahib olan Zatulin kimilərdən başqa heç kimə maraqlı deyil. Həttə ermənilərin özləri üçün də bu məsələ bitib. Görünür, Ermənistandan qovulan Zatulin separatizmi dəstəkləməklə indiyə qədər istifadə etdiyi “gəlir mənbəyini” itirmək istəmir. Sözügedən “təbrik” isə onu maliyyələşdirən ermənilərə yalnız “vəfa borcu” sayıla bilər.

NARDAR BAYRAMLI

Ukrayna hökumətində istefa dalğası

2022-ci ilin fevral ayında başlayan Rusiya-Ukrayna müharibəsi son zamanlar daha da şiddətlənib. Sonu görünməyən müharibə indiyə qədər həm Rusiyaya, həm də Ukraynaya xeyli ziyan vurub. Belə ki, Ukraynada minlərlə mülki insan həyatını itirib, hərbiçilər həlak olub, xeyli sayda infrastruktur dağıdılıb, milyonlarla insan qaçqın vəziyyətinə düşüb. Bu ölkənin ərazisinin 18 faizi hazırda Rusiya ordusunun nəzarətindədir. Müharibə Rusiya üçün də ağır nəticələrə səbəb olub. Bu günə qədər hər iki tərəfin döyüşlərdə, ümumilikdə, on minlərlə hərbiçisinin həlak olduğu barədə məlumatlar var. Eyni zamanda, Ukrayna ordusu Rusiyanın kiçik bir hissəsini ələ keçirib.

Dmitri Kuleba vəzifədən niyə gedir?

F-16 qırıcıları vəziyyəti dəyişə bilmir

Hazırda Qərbi Ukraynaya hərbi dəstəyini davam etdirir. “Ramstein” platforması”, NATO-Ukrayna Şurası Kiyevə hərbi dəstəyi azaltmamaq üçün imkanlar axtarır. Bu ilin yazında ABŞ Konqresi də Ukraynaya hərbi yardım üçün müvafiq qanun qəbul etdi. Yaz aylarından etibarən Ukraynaya növbəti silah tədarükünə başlansa da, bu, cəbhədə vəziyyəti Kiyevin xeyrinə dəyişməyib.

Bir müddət öncə F-16 qırıcılarının bir qisminin Ukraynaya verilməsi də müharibənin gedişatına təsir etmir. Ukrayna Rusiyanın Kursk vilayətinin təxminən 90 yaşayış məntəqəsini ələ keçirdiyini bəyan etmişdi, bu, Rusiya ordusunun Donbasda irəliləməsinə əngəl olmayıb. Bugünlərdə Moskva ordunun Ukraynanın şərq istiqamətində həmişəkindən daha sür-

retlə irəlilədiyini açıqlayıb. Bütün bunların fonunda avqustun 26-da F-16 qırıcılarının birinin qəzaya uğraması Kiyev üçün xoşagəlməz hal yaradıb. Bu hadisəyə görə, Ukrayna Prezidenti Volodimir Zelenski Nikolay Poleşukı Silahlı Qüvvələrin Hərbi Hava Qüvvələrinin komandanı vəzifəsindən azad edib.

miyyət kimi yaşadıkları ərazilərdən köçürülüb” -deyə, bəyan edib. XİN-in bu bəyanatı da Kulebanı xilas edə bilməyib və o, istefa verməyə məcbur olub.

Yeni XİN başçısı kim olacaq?

Bu arada Ukrayna mediası yeni XİN başçısının adını açıqlayıb. Kulebanın yerinə Andrey Sibiqaının Ukraynanın yeni xarici işlər naziri ola biləcəyi tirajlanır. A.Sibiqa xarici işlər nazirinin birinci müavini-dir. O, bundan əvvəl ölkənin Türkiyədəki səfiri (2016-2021) və Prezident Ofisinin rəhbərinin müavini (2021-2024) vəzifələrində çalışıb.

Beləliklə, hazırda hökumətdə istefaların yaşandığı Ukraynada müharibə də şiddətlənib və itkilər artıb. Son məlumatlara görə, Rusiya Silahlı Qüvvələrinin Poltavadakı təlim mərkəzinə endirdiyi zərbələr nəticəsində ölənlərin sayı 53 nəfərə çatıb, 271 nəfər isə yaralanıb. 25 nəfərin həyatını xilas etmək mümkün olub, onlardan 11-i dağıntıların altından çıxarılıb.

Kimlər istefa verib?

Bunun ardınca isə Ukraynada 3 nazir və fond rəhbəri istefa ərizəsi yazıb. Belə ki, strateji sahələr üzrə nazir Aleksandr Kamişin isə 2023-cü il martın 21-də Ukraynanın strateji sənaye naziri təyin olunmuşdu. Kamişin, həm də Prezident Volodimir Zelenskinin müşaviri vəzifəsini tuturdu. Vitali Koval isə Dövlət Əmlak Fondunun rəhbəri kimi 2023-cü il noyabrın 21-dən çalışırdı. Adıçkəkilən məmurların istefaları Ali Rədanın növbəti iclaslarında təsdiq olunmalıdır.

Ukrayna Prezidenti Volodimir Zelenski Kiyevdə İrlandiyanın Baş naziri Saymon Harrislə mətbuata birgə bəyanatı zamanı deyib ki, Ukrayna Nazirlər Kabinetində vəzifədən azad edilmələr dövləti

Dövləti gücləndirmək üçün...

ərzində Ukrayna üçün və ukraynalılar naminə işləyən Nazirlər Kabinetinin bütün komandasına və nazirlərə çox minnətdaram”, - o bildirib.

Ukrayna Prezidentinin sözlərinə görə, bu gün ölkənin yeni enerjiyə ehtiyacı var: “Bu addımlar dövlətimizin müxtəlif istiqamətlərdə güclənməsi ilə bağlıdır, beynəlxalq siyasət və diplomatiya da istisna deyil”, - V.Zelenski qeyd edib.

Eyni zamanda prezident əlavə edib ki, nazirlərin işdən çıxarıldıqdan sonra konkret olaraq nə ilə məşğul olacaqlarını hələ proqnozlaşdırmaq üçün təccili tədbirlər görülməsinə ehtiyac olduğunu bildirib.

nozlaşdırma bilmir. “Bunun cavabı onlara bu və ya digər vəzifələr təklif olunanda bəlli olacaq”, - o vurğulayıb.

N.BAYRAMLI

Kuleba Polşaya qarşı ərazi iddiası irəli sürüb?

Gözlənilməz addım isə Dmitri Kulebanın xarici işlər naziri vəzifəsindən istefa verməsidir. Kuleba Zelenski hökumətinin sədaqətli nümayəndələrindən biri hesab olunurdu. Belə olan halda, onun istefasının səbəbi nədir? Müxtəlif versiyalara görə Kulebanın istefasına səbəb onun Polşa haqqında ehtiyatsız açıqlamalarıdır. Bu səbəbdən də, hazırda Kuleba Polşada ən arzuolunmaz və nankor adam kimi qəbul edilməkdədir. Belə ki, Ukraynanın XİN başçısı 1947-ci ildə Vistula əməliyyatı zamanı ukraynalıların qovulduğu Polşanın şərqindəki Lyublin, Subkarpətiya və Kiçik Polşa ərazilərinin “Ukrayna torpaqları” olduğunu açıqlayıb. Bu fikirlər Polşaya qarşı ərazi iddiaları anlamına gəlir. Kuleba həmin fikirləri Polşada keçirilən bir tədbirdə səsləndirib. O, Olştin şəhərindəki “Kampus Polska Przyslosci” tədbirində polşalı həmkarı Radoslav Sikorski ilə birlikdə iştirak edib. Kulebanın sözügedən açıqlaması Polşada etir-

razlarla qarşılanıb. İki ildən artıqdır ki, Rusiya ilə müharibədə Ukraynaya böyük dəstək verən Polşa üçün Kulebanın həmin fikirləri qəbul olunmaz hesab edilib.

Məsələ o həddə çatıb ki, Ukrayna XİN məsələ ilə bağlı xüsusi açıqlama yayaraq “Ukraynanın xarici işlər naziri Dmitro Kuleba Polşaya qarşı ərazi iddialarını ifadə etməyib və ukraynalıların Polşada kommunidəportasiyası ilə bağlı deyib ki, onlar bir-birinə yaxın bir cə-

Rusiya XİN: Fransa Yeni Kaledoniya da siyasi repressiyaya keçib

Fransa Yeni Kaledoniya da yerli əhalinin etiraz mitinglərini vəhşicəsinə yatırmaqla bəyan etdiyi insan hüquqları və söz azadlığı dəyərlərindən uzaqlaşdığı bir daha nümayiş etdirir.

Bu sözləri çərşənbə günü, sentyabrın 4-də keçirdiyi brifinqdə Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin rəsmi nümayəndəsi Mariya Zaxarova deyib.

Diplomat bu ilin may ayında Yeni Kaledoniyanı bürümüş mitinglərin Fransa hakimiyyəti tərəfindən vəhşicəsinə yatırıldığını xatırladıb. O, Fransanın dövlət qurumları tərəfindən insan hüquqlarının pozulması və qeyri-adekvat güc tətbiqi faktlarının qiymətləndirilməsini və sənədləşdirilməsini tələb edib.

Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin nümayəndəsi vurğulayıb ki, Fransa hakimiyyəti Yeni Kaledoniya da birbaşa siyasi repressiyaya keçib və etiraz hərəkətləri zamanı 2,5 minə yaxın adam saxlanılıb.

O, diqqəti Parisin digər ölkələrdəki seçkiləri guya narahatlıqla, təşvişlə və hətta qorxuzla qiymətləndirməsi faktına çəkib. “Bu, onların cavabdeh olduqlarını söylədikləri sahədir. Görün orada nə baş verir? Eyni zamanda, orada etdiklərinə görə cavab verməyə hazır deyillər. Özlərində, evdə və ya məsuliyyət daşıdıqları sahədə vəziyyəti yaxşılaşdırana qədər onların başqalarına mühazirə oxumağa və digərlərini qınamağa ixtiyarı yoxdur”, -deyə Zaxarova əlavə edib.

Fransanın müəllimləri tətillə çağırılıblar

Təhsil ocaqlarında ilk zəng çalınmaz Fransada FSU-SNUipp, CGT təhsil və Cənub təhsil (FSU-SNUipp, CGT education, et Sud education) həmkarlar ittifaqları ölkədə tam siyasi qeyri-müəyyənlik fonunda müəllimləri sentyabrın 10-da tətillə etməyə çağırıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, rəsmi məlumatlara görə, Fransanın təhsil müəssisələrində bu il 3185 yer vakant olaraq qalır. Kədr çatışmazlığını kompensasiya etmək üçün təhsil müəssisələri müqaviləli müəllimlərə müraciət etməli olacaqlar. Bütçənin kəsilməsi, qısamüddətli hədəfi olan siyasət, diqqətsizlik və maaşların aşağı olması kimi problemlər arasında müəllim həyəti gətirdikə daha çox narahat olar. İstefa verən hökumətin gələcək baş nazirinin adı və digər nazir təyinatları ilə bağlı susunluq ətrafda narahatlığı daha da artırır. FSU-SNUipp həmkarlar ittifaqının sözcüsü Gislen David tətillə çağırış edərək, tama-

mələ qeyri-müəyyən vəziyyətdə olduqlarını deyib. Bildirib ki, mövcud vəziyyəti

müqaviləli işçilərə əsaslanan həll yolları ilə çözmək mümkün deyil. Giyan və Mayottadakı müəyyən təhsil ocaqlarında müəllimlərin 52 faizinin müqavilə əsasında işləməsi narahatedic vəziyyətdir. Versal və Kretedəki təhsil ocaqlarında işçilərin 10 faizindən çoxunun müqavilə əsasında işləməsi peşənin cəlbədic ol-

madığını və iş şəraitinin pisləşdiyini əks etdirir.

Qeyd edilib ki, təhsil ocaqlarında vəzifələrin ləğvi, siniflərdə müəllim çatışmazlığını kompensasiya etmək üçün müqaviləli müəllimlərin işə götürülməsi bütün təhsil sistemini pozan domino effekti yaradır.

UNSA müəllimlər həmkarlar ittifaqının baş katibi Jil Lanqlua isə işlərlə ixtisarla və nazirlərin fəsiləsiz dəyişməsi ilə yadda qalan ödəniş tədris ilindən sonra müəllim peşəsinin imicini yaxşılaşdırmaq üçün təcili tədbirlər görülməsinə ehtiyac olduğunu bildirib.

Fransada müəllimlərin iqtisadi əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatının (OCDE) digər üzv dövlətləri ilə müqayisədə 20 faiz az maaş aldığı vurğulanıb. Həminçin həmkarlar ittifaqları bildirirlər ki, dövlət borcu ilə bağlı aparılan qənaət siyasətinə görə təhsil ocaqlarının maliyyəsinin azaldılması onsuz da çətin olan vəziyyəti daha da kəskinləşdirəcək.

“Yeni Azərbaycan” qəzetinə abunə olmaq istəyənlər aşağıdakı yayım şirkətləri ilə əlaqə saxlaya bilərlər:

“Azərpoçt” MMC PDM- 0125984955, 0552004544
“Azərmetbuatyayımı” ASC - 0124411991, 0124404694
“Soma” MMC - 0125940252, 0503336969
“PressInform” MMC - 0703400100, 0504560835
“Qaya” MMC - 0125667780, 0502352343
“Qasid” MMC - 0124931406, 0124938343

F.Ş.Ruhid Hüseynov - 0124349301, 0505357898
“Türkistan Media Group” MMC – 050 241-48-23
“Region Press” MMC – 055 316-79-01
“Ziya LTD” MMC - 0124977696, 0503067744

6 aylıq abunə - 79,20 AZN
12 aylıq abunə - 158,40 AZN

İnsanları bir-birinə bağlayan qızıl zəncir...

Gülər İsmaylova

5 sentyabr Beynəlxalq Xeyriyyəçilik Günüdür. Bu gün 2012-ci ildə BMT Baş Məclisi tərəfindən təsis edilib. Beynəlxalq Xeyriyyəçilik Günü yalnız BMT-yə üzv olan ölkələrdə qeyd olunur. Günün qeyd edil-

Beynəlxalq Xeyriyyəçilik Günüdür

məsinə Macarıstan hökumətinin təşəbbüsü ilə başlanılıb. Əsas məqsəd müxtəlif dinlərə və mədəniyyətlərə mənsub insanlar arasında dialoqu, qarşılıqlı anlaşmanı, xeyirxahlığı təşviq etmək üçün platforma

yaratmaq olub.

Xeyriyyəçilik insanlara məhəbbətdən, dəyərlərə hörmətdən yaranır....

İnsanlar tarixə öz gözəl, xeyirxah əməllərilə düşür və gələcək nəsillərə örnək olurlar.

Azərbaycanda da qayğıkeş, maarifçi, sərvətini ölkənin milli-mədəni, sosial-iqtisadi inkişafı yolunda əsirgəməyən səxavətli, xeyirxah insanlar olub. Ağa Musa Nəgiyev, Hacı Zeynalabdin Tağıyev, Nəbat Ağurbəyova kimi insanlar bu gün də sevilir, hörmətlə anılırlar.

Hippokratın sirri: Onun andı necə və niyə dəyişdirilib?

Təz-təz eşitdiyimiz “Hippokrat andı” haqqında nələri bilirlik? Həkimlik diplomu qazanan hər bir tibb universiteti tə-

ləbəsi bu andı içir. “Hippokrat andı” hardasa, həkimlik sənətinin peşəkar etik kodu kimi qəbul edilib. Bu and həkimin dav-

rənışını təyin edən ən vacib müddəaları əhatə edir. Hər bir həkim karyerası boyunca azı bir dəfə də olsa bu cümləni eşidib:

“Siz Hippokrat andı içmişiniz”. Lakin iş orasıdır ki, bu qədim andın sözləri dəfələrlə dəyişdirilib. Bu gün həkimlərin

and içdiyi “Hippokrat andı” qədim, original variantından xeyli fərqlənir.

Bəs, adı dillər əzbəri olan

Hippokrat - bu universal şəxsiyyət əslində kim idi? Onun tərtib etdiyi and nədən bu qədər məşhurlaşıb?

“Səhiyyə tanrısı”nın övladı

“Tibbin atası” sayılan Hippokrat haqqında bu günümüzədək çatdıran dəqiq mənbələrin sayı çox azdır. Buna baxmayaraq, qaynaqlarda Hippokrata aid edilən üç tərcümeyi-hal nümunəsi, eləcə də müəllifliyi ona aid edilən əsərlərin uzun siyahısı var. Əslində, Hippokratın bütün tərcümeyi-halı ölümündən uzun illər sonra yazıya alınmışdır. “Hippokrat korpusu” adlanan tarixi materiallar toplusu isə böyük təbibin özü tərəfindən deyil, onun məktəbinin davamçıları tərəfindən yazılıb.

Həmin materiallara əsasən, Hippokrat təxminən, eramızdan əvvəl 460-cı ildə Kos adasında dünyaya gəlib. Onun həm ata xətti, həm də ana tərəfi nüfuzlu

ailədən olub. O zamankı inanca görə Hippokratın ata nəslinin təbabətin himayədarı olan tanrı Asklepinin soyundan gəlib.

Hippokratın anası isə Heraklin soyuna mənsub olub.

Qədim dövrlərdə həkimlik sənəti ənənəvi olaraq atadan oğula ötürülürdü. Hippokrat da bu peşəni atasından miras almışdı. Hippokrata aid edilən əsərlərdə onun Trakya və Makedoniya ərazilərində səyahəti barədə məlumatlar var. Lakin digər mənbələrdə səyahətlərə Hippokratın yox, onun tələbələrinin çıxması qeyd olunur. Hippokrat demək olar, bütün həyatı boyu təbibliklə məşğul olmuş, təxminən 80 yaşlarında Larisa şəhərində vəfat etmişdir.

Vəbanın qarşısını alan, Demokriti müalicə edən, düşməni ordusunu hipnoz edən həkim

Hippokratın həyatı və peşə fəaliyyəti barədə bir neçə rəvayət var. Rəvayətlərdən birində onun eramızdan əvvəl 420-ci ildə Afinada yayılmağa başlayan vəbanın qarşısını alması nəql edilir. Digər bir əhvalat Hippokratın məşhur filosof Demokriti müalicə etmək üçün dövət edilməsi barədədir. Deyilənlərə görə tibbin atası filosofu müayinə edərək onun doli olmadığını, əksinə, dünyanın və insanların qüsurlarını daha aydın şəkildə gördüyünü aşkar etmişdi. Başqa bir rəvayətə görə afinalılar Hippokratın vətəni Kosa hücum edərək, həkim işğalçı ordunun önünə çıxaraq təsirli bir

nitq söyləyir və onları geri qaytararaq şəhəri dağılmaqdan xilas edir.

Bəs, bu hekayətlər nə dərəcədə həqiqətə uyğundur?

19-Tibb tarixçisi Saveli Kovner yazır:

“Hippokrata aid əhvalatlar da gerçəklik kimi qəbul edə biləcəyimiz əsas məqamlar Hippokratın tarixi şəxsiyyət kimi mövcudluğu, onun həqiqətən Kos adasında doğulması, Peloponnes müharibəsinin şahidi olmasıdır. O da həqiqətdir ki, Hippokrat “periodeutis” (səyahətçi həkim) kimi çoxlu səyahət edib, tibbə dair xeyli sayda araşdırmalar aparıb”.

Yeni versiyaların yaranması

Müasir tədqiqatçıların fikrincə, “Hippokrat andı” qədim zamanlarda bizim ona yüklədiyimiz müqəddəs mənalar daşıyırmı. Daha doğrusu, bu qaydalar təxminən, aşağıdakı formada səslənən adı bir gildiyyə andı idi:

“Mən filan peşə qrupuna aid bir şəxsəm, birliyimizin müəyyən etdiyi qaydalara əsasən davranacağıma dair öhdəlik götürürəm. Əgər əhdimi pozsam, nə xoşbəxtliyim, nə də şöhrətim olsun!”

Hippokratın yaradıcılığına gəldikdə, məlumdur ki, həm avropalı təbirlər, həm də ərəb həkimləri onun əsərlərindən geniş şəkildə istifadə ediblər. Tarixi gedişata və məkanlara uyğun olaraq, “Hippokrat andı” da zaman-zaman dəyişdirilib. Məsələn, andın orijinal versiyasındakı qədim yunan tanrıla-

rı Apollon və Asklepi isimləri orta əsrlərdə dəyişdirilərək yeni tanrılarla əvəz edilib.

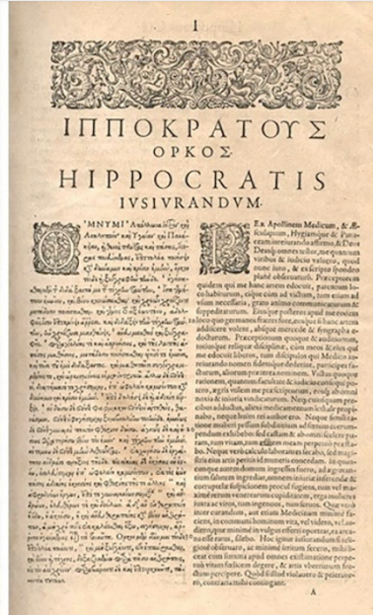
Məsələn, “Hippokrat andı” Rusiyada həkim Matvey Mudrov (1776-1831) tərəfindən rus dilinə tərcümə edilərək o qədər dəyişdirildi ki, and “Rus həkiminin fakültə vədi”nə çevrildi.

Mudrovun versiyası belə oldu:

“Mən tibb elmini öyrənməyə davam edəcəyimə və kəşf etdiyim hər xırda detallı elm dünyasına çatdıraraq onun çiçəklənməsinə var gücümə töhfə verəcəyimə and içirəm. Söz verirəm ki, gizli dərmanlar hazırlayıb satmayacağam, həmkarlarıma qarşı ədalətli olacağam və onlar haqda təhqiramiz söz işlətməyəcəm. Xəstənin maraqlarını qoruyacağam, tələfsiz və obyektiv olacağam”.

Elm inanca qarşı

Antik dövrdə xəstəliklərin fərqli müalicə metodları var idi. Müxtəlif iksirlərin və məhləmlərin istifadəsi, cərrahi əməliyyatlar, fizioterapiya, gimnastik hərəkətlər, müxtəlif vannaların qəbulu kimi müalicə üsulları mövcud idi. Həmin vaxtlarda tibbi müalicə ilə yanaşı, dini inanclara əsaslanan ritualar da həyata keçirilirdi. Məsələn, geniş yayılmış bir inanca görə, xəstə Asklepi məbədində qurbanlıq heyvanların dəriləri üzərində yatmalı və yuxu görməli idi. Guya, Səhiyyə tanrısı bəxti gətirən xəstənin yuxusuna girir və ona xəstəlikdən necə qurtula-

“Hippokrat andı”nın original prinsipləri

Beləliklə, gələcək dünyaya məşhur “Hippokrat andı” məsələsinə. “Hippokrat andı” təxminən, eramızdan əvvəl 400-cü ildə yazılmışdır. Bir çox qədim mənbədə bu andın antik həkimin ilk əxlaqi və etik kodeksi olduğu fikrinə rast gəlmək olar. Əslində andın ortaya çıxması səbəbi olduqca primitiv idi. Hippokrat geniş auditoriyalı tibb məktəbi yaradan ilk həkimlərdən biri kimi mövcud adət-ənənənin əksinə getmişdir. Belə ki, o, təkəcə övladlarına deyil, həmçinin kənardan gələn və həkim nəslindən olmayan şagirdlərə də ödəniş müqabilində dərslər deyirdi. Həkim ailəsindən olmayan şagirdlərin bu məktəbə, ümumilikdə isə tibbə hansısa şəkildə zərər verə biləcəyindən qorxan Hippokrat onlar üçün xüsusi maddələrdən ibarət and hazırlamışdır. Hippokratın orijinal andının əvvəli belə başlayırdı:

“Tibb tanrıları Apollona,

Asklepiyə, Gigiyenaya və Panaseyaya, eləcə də bütün tanrılara və ilahələrə and içirəm ki, mənə həkimlik sənətini öyrədən müəllimi valideynlərimə bərabər tutacağam, qazancımı onunla bölüşəcəm, lazım gələrsə, ehtiyacılarımda ona kömək edəcəyəm. Onun övladlarını özümə qardaş biləcəm, bu sənəti öyrənmək istədikləri təqdirdə ödəniş almadan onları öyrədəcəyəm... Gücüm çatdıqda müalicələrimi pislilik üçün deyil, hər zaman insanlara yardım üçün istifadə edəcəyəm. Məndən istifadə üçün zəhər istəyəni onu verməyəcəm, belə bir hərəkət tərzini heç kimə tövsiyə etməyəcəyəm...”

Andın sonrakı hissəsində isə Hippokratın məşhur prinsipləri gəlir: Tibbi biliklərdən istifadə edərək insanlara zərər yetirməmək, xəstələrə öldürücü dərmanlar verməmək, qadınlara abort dərmanları verməmək, təhsili başa vurmadan cərrahi əməliyyat keçirməmək, savadlı və tanınmış cərrahlara güvənmək, onları pisləməmək, xəstənin məxfi məlumatlarını paylaşmamaq...

Azərbaycan güləşçisi dünya çempionatında gümüş medal qazanıb

Azərbaycan güləşçisi Cəfər Səmədov İspaniyanın Pontevedra şəhərində keçirilən U-20 dünya çempionatında gümüş medal qazanıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, 87 kiloqram çəki dərəcəsiəndə çıxış edən idmançı finalda qazaxıstanlı Asan Janışovla qarşılaşıb. Rəqibinə məğlub olan (0:8) güləşçimiz fəxri kürsünün ikinci pilləsinə qalxıb.

Azərbaycanın digər güləşçisi Rahim Həsənov (55 kiloqram) təsəlliverici görüşdə Çinli Huoyinq Şiyə tam üstünlüklə (10:1) qalib gəlib. Ancaq bürünc medal uğrunda qarşılaşmada rusiyalı Alibek Amirova uduzaraq (0:10) mundialı 5-ci sırada başa vurub.

Məhəmməd Şükürzadə (63 kiloqram) təsəlliverici görüşdə iranlı Erfan Carkaniyə 1:3, Məzaim Mərdanov (130 kq) isə təsəlliverici qarşılaşmada qırğızıstanlı Samaqan Ormonova 0:9 hesabı ilə məğlub olub. Qeyd edək ki, sentyabrın 2-dən başlayan dünya çempionatı ayın 8-dək davam edəcək.

Paralimpiadada ikinci yeri tutan Azərbaycan parataekvondo millisi Vətənə dönüş

Fransanın paytaxtı Paris şəhərində təşkil edilən Yay Paralimpiya Oyunlarında 1 qızıl və 1 bürünc qazanaraq ikinci olan parataekvondo üzrə Azərbaycan milli komandası Vətənə dönüş.

AZƏRTAC xəbər verir ki, idmançıları Heydər Əliyev Beynəlxalq Aeroportunda Milli Paralimpiya Komitəsinin nümayəndələri, media mənsəbləri, azarkeşlər və idmançıların yaxınları qarşılayıblar. Turnirdə 3 parataekvondoçu ilə təm-

sil olunan yığmanın üzvləri ümumilikdə 2 medal əldə ediblər.

İmaməddin Xəlilov (K44, 70 kiloqram) qızıl, Sabir Zeynalov (K44, 58 kiloqram) bürünc medal qazanıbsa, Əbülfəz Abuzərli (K44, 80 kiloqram) 1/4 finala kimi irəliləyib. Azərbaycan millisi yekun sıralamada yalnız Türkiyə

seçməsinə geri qalıb. Üçüncü sırada isə Böyük Britaniya komandası yer alıb. Qeyd edək ki, parataekvondo yarışlarında ümumilikdə 52 ölkə təmsil olunub.

“Neftçi” Çempionlar Liqasında mübarizəyə başlayır

Qadın futbolçulardan ibarət “Neftçi” komandası bu gün UEFA Çempionlar Liqasında mübarizəyə başlayacaq.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Siyaset Əsgərovun baş məşqçisi olduğu kollektiv I mərhələdə Avstriyanın “Sankt-Pölten” klubu ilə qarşılaşacaq.

Gürcüstanın Tsxaltubo şəhərində yerləşən Tsxaltubo Texniki Mərkəzin stadionunda keçiriləcək görüş Bakı vaxtı ilə saat 18:00-da başlayacaq. Matçı Xorvatiyadan olan hakimlər briqadası idarə

edəcək.

Çempionlar yolunun II qrupunda baş tutacaq oyunun qalibi “Vlaşniya” (Albaniya) - “Lançxuti” (Gürcüstan) cütünün güclüsü ilə finalda üz-üzə gələcək. Məğlub komandalardan isə üçüncü yer uğrunda görüşdə qarşılaşacaqlar. Həmin oyunlar sentyabrın 7-də keçiriləcək.